

På mission for Danmark

UDLAND: Få overblikket over de internationale missioner, som Forsvaret bidrager til ude i verden. Denne gang om FN. ■

○ Side 14-15

Forsvaret på film og tv

TEMA: Forsvaret modtager hvert år mange henvendelser fra tv-folk, der vil lave programmer om livet i felten. ■

○ Side 8-12

Fra finskytte til iværksætter

INTERVIEW: Tidligere finskytte lærte at ramme plet i Forsvaret. Nu giver han sine tricks videre til jægere og antiterrorkorps. ■

○ Side 30-31

Bøjer i isfyldte farvande

FORSKNING: Et Hercules-fly hjælper forskere med at smide GPS-bøjer omkring Nordpolen for at få informationer om vejr, is og klima. ■

○ Side 18

FORSVARSAVISEN OG

FORSVARET / FORDI NOGET ER VÆRD AT KÆMPE FOR

ÅRGANG 6 · NOVEMBER · 2017

FORSVARET STØTTER POLITIET

Siden slutningen af september har soldater stået vagt tre steder i Storkøbenhavn og transporteret anholdte i forbindelse med grænsekontrollen ved den tyske grænse. Tag med Forsvarsavisen til Krystalgade og Padborg.

Læs side 6-7

KORT NYT OM FORSVARET

Kronprinsessen i Mali

MALI: H.K.H. Kronprinsesse Mary besøgte den 24. oktober de danske soldater i Mali. Danmark bidrager med taktisk troppetransport til FN's fredsbevarende mission MINUSMA i form af et C-130J Hercules fly. Bidraget består af et stort antal specialister og en sikrings- og bevogtningsstyrke. 12 hjemmeværnsfolk har døgnet rundt ansvaret for sikkerheden i den norske lejr Bifrost, der huser danskerne. Som premierløjtnant i Hjemmeværnet besøgte Kronprinsessen bevogtningsdelingen, som i missionen er en del af Eskadrille 660, Flyvevåbnets flysikrings-styrke. I lufthavnen hilste Kronprinsessen på jordpersonel, besætning og sikringsteamet. På billedet taget i lejrens tårn ses Kronprinsessen i samtale med Ole fra bevogtningsdelingen, som til daglig er fødevarerinspektør på Bornholm. ■ Foto: Anders Fridberg/EKN

Udenrigsministeren i Irak

IRAK: I forbindelse med udenrigsminister Anders Samuelsen's besøg på Al Asad Airbase i Irak den 24. oktober fremlagde ministeren regeringens plan om at give flere penge til stabiliseringsindsatser i områder befriet fra ISIL i Irak. "Kampen mod ISIL kommer til at tage lang tid. Der vil fortsat være behov for en langsigtet dansk og international tilstedeværelse i Irak, både militært og civilt. Derfor planlægger vi også i regeringen at øge vores bidrag til stabiliseringen i Irak. En stor del af det danske bidrag vil gå til ISIL's tidligere hovedby i Irak, Mosul, med 135 millioner kroner. Det gør vi for at understøtte, at de lokale samfund kan komme på benene igen, og at de fordrevne kan komme tilbage til deres hjem," siger Anders Samuelsen. ■ / EKN

Peter Berthelsen fik efter 14 år i Hæren lyst til at afprøve sin iværksættertrang på den anden side af 'hegnet'.

Læs side 30-31

INDHOLD

Kort nyt

SIDE 2-3

Indland

SIDE 4-7

Tema: Forsvaret på film og tv

SIDE 8-12

Set udefra

SIDE 13

På mission for Danmark

SIDE 14-15

Udland

SIDE 16-18

Forskning og analyse

SIDE 19

Materiel

SIDE 20-21

Arbejdspladsen

SIDE 22-24

Uddannelse og karriere

SIDE 25

Kultur og identitet

SIDE 26-27

Navne

SIDE 28

Sport og Sundhed

SIDE 29

Med andre øjne

SIDE 30-31

Bagsiden

SIDE 32

Skriv til Forsvarsavisen

Hvis du har ris, ros, debatindlæg eller en god idé til en historie i avisen, så skriv endelig til redaktionen på forsvarsavisen@mil.dk. Vi glæder os til at høre fra dig. ■

NYHEDER FRA IND- OG UDLAND

Nyt basiskrav venter på endelig godkendelse

TRÆNING: Forsvarsavisen kunne i seneste udgave fortælle, at de kommende fysiske basiskrav er blevet godkendt af en styregruppe bestående af værnene, Specialoperationskommandoen og Forsvarsministeriets Personalestyrelse. Siden styregruppens godkendelse har basiskravene været sendt i endnu en høringsrunde hos værn og stabe, og det har resulteret i en række bemærkninger og ønsker til justeringer. På den baggrund er Center for Militær Fysisk Træning (CMT) ved Forsvarets Sundhedstjeneste i tæt koordination med styregruppen aktuelt ved at justere krav og bestemmelser. Når dette arbejde er afsluttet, skal det nye basiskrav godkendes af forsvarschefen. Det er forventningen, at kravene sendes til endelig godkendelse ikke senere end i midten af november, og at de nye basiskrav bliver endeligt godkendt og træder i kraft den 1. januar 2018. Forsvarets Sundhedstjeneste vil orientere om indholdet i de nye krav, når forsvarschefen har godkendt dem. Forsvarets Sundhedstjeneste forventer fortsat, at kunne sende en pjece med en detaljeret gennemgang af øvelserne rundt med Forsvarsavisen nr. 7, der udkommer i løbet af ugen den 18.-22. december 2017. Artikler om de nye krav og videoer med øvelserne vil blive offentliggjort på forsvaret.dk og forsvaret.tv hurtigst muligt efter den endelige godkendelse. ■ /AVF

Popcorn hjælper havmiljøet

MILJØ: Forsvaret samler popcorn op af havet på den store havmiljøøvelse SCOPE, der foregår i havet syd for Norge. Popcorn bruges som attrap for olie under havmiljøøvelser, da popcorn og olie opfører sig ens i havet. Det smarte ved at bruge popcorn til havmiljøøvelser er altså, at det opfører sig ligesom olie i havet, samtidig med at det ikke forurener. Skulle man øve sig med rigtig olie, ville man risikere at forurene netop det hav, som hele havmiljøindsatsen skal hjælpe. ■ Foto: Steffen Fog/SF

Ny facilitet til kampvogne

OMBYGNING: Nogle af de mest moderne værksteds- og garagefaciliteter til kampvogne er blevet taget i brug ved Jydske Dragonregiment i Holstebro.

Kampvognsbesætningerne fra Panserbataljonen kan nu rykke indendørs i en opvarmet og tør facilitet, når deres køretøjer skal vedligeholdes – en opgave der tidligere foregik udendørs uanset vind og vejr. Foruden at den nyrenoverede bygning 135 overholder tidens standarder for arbejdsmiljø, er energioptimeret og fremtidssikret til at håndtere køretøjer på op til 70 tons, så er forventningen også, at den nye facilitet kan nedbringe forbruget af reservedele til kampvognene, fordi de gode forhold gør det nemmere og hurtigere at foretage forebyggende vedligehold. Det kan også betyde færre nedbrud under for eksempel øvelser.

Efter ombygningen indeholder bygning 135 et stort værksted og 18 standpladser til kampvogne. Ombygningen har kostet i alt 25 millioner kroner. / RD

Esterne giver medalje til soldater for eFP

MEDALJE: Estland ønsker at give en medalje til de danske soldater, der deltagere i enhanced Forward Presence (eFP) i Estland. Værnsfælles Forsvarskommando er i øjeblikket ved at søge om en generel bæringstilladelse. Det betyder, at medaljen kan bæres, uden at soldaterne hver for sig skal søge om tilladelse, som man ellers skal med andre udenlandske medaljer og dekorationer. Medaljen vil i daglig tale kaldes for "Estisk enhanced Forward Presence-medalje". De danske soldater, der gør tjeneste under eFP, vil ikke blive tildelt Forsvarets Medalje for International Tjeneste, da medaljen ikke kan tildeles for tilstedeværelser i NATO-lande. / EKN

Alle skal have mulighed for at stemme

VALG: Den 21. november er der kommunal- og regionsrådsvalg. For at udsendte og udstationerede medarbejdere også har mulighed for at afgive deres stemme, har Forsvarsministeriets Personalestyrelse (FPS) sendt brevstemmemateriale af sted til over 40 lokationer uden for de danske grænser, herunder Afghanistan, Grønland, Mali og USA. Omkring 900 personer har mulighed for at sætte deres kryds, der skal være kommunerne i hænde – enten direkte eller via FPS – cirka en uge før valget. / SBC

Marineoverkonstabel dræbt i ulykke på skibet Absalon

DØDSFALD: Den 18. september 2017 omkom marineoverkonstabel Anders Tønsberg Kvist i en ulykke om bord på støtteskibet Absalon. Han fik hovedet i klemme i en luget og pådrog sig svære skader i hovedet. Absalons skibslæge ydede førstehjælp, og en redningshelikopter blev tilkaldt, men marineoverkonstablen liv stod ikke til at redde. Ved helikopterens ankomst blev Anders Tønsberg Kvist erklæret død af en læge. "Der er tale om en tragisk ulykke, og mine tanker går til de efterladte, som i dag har fået den værste besked af alle, og til besætningen og andre kolleger, som har mistet en kollega og kammerat," sagde chef for Marinestaben, kontreadmiral Torben Mikkelsen, på dagen for ulykken. Æret være hans minde. Forsvarschefen har pålagt Forsvarets skibshavarikommission at undersøge omstændighederne ved ulykken. Formålet er at klarlægge de forhold, der var årsag til ulykken med henblik på at uddrage læring heraf. /EKN

Sådan ser udspillet til forsvarsforliget ud

Den 11. oktober præsenterede regeringen sit udspil til et seksårigt forsvarsforlig. Få overblikket over hovedpunkterne i udspillet her.

FORLIG

Under overskriften "Et stærkt værn om Danmark" fremlagde regeringen i oktober et udspil til det nye forsvarsforlig, som skal gælde fra 2018 frem til 2023.

Omfattende budgetanalyser har resulteret i 45 forslag til effektiviseringer, og heraf har regeringen indarbejdet 39 i sit udspil til forsvarsforliget. De 39 tiltag skal sammenlagt give en besparelse på en milliard kroner, som skal bruges til at finansiere aftaler om arbejdsskadeerstatning til veteraner med PTSD, køb af nye kampfly og styrkelse af Forsvarets Efterretningstjenestes indsats mod terror.

Derudover indeholder regeringens udspil fire hovedpunkter:

Regeringen ønsker at styrke Forsvarets evne til kollektiv afskrækkelse og forsvar af NATO.

Dette skal ske ved at opstille en brigade på cirka 4.000 soldater, udruste fregatterne med missiler som forsvar mod blandt andet trusler fra luften samt udruste helikoptere og fregatter til at kunne bekæmpe ubåde.

Regeringen ønsker at styrke Forsvarets evne til at deltage i internationale militære operationer som led i blandt andet terrorbekæmpelse, kapacitetsopbygning og håndtering af irregulære migrationsstrømme.

Regeringen ønsker at styrke Forsvarets evne til at bidrage til Danmarks nationale sikkerhed blandt andet gennem øget støtte fra Forsvaret til politiet.

Forslaget indebærer nye enheder og flere specialoperationsstyrker til støtte for politiet, en helikopter på højt beredskab dedikeret til politiet samt bistand fra Forsvaret og Hjemmeværnet til for eksempel grænsekontrol og bevogtning.

Regeringen ønsker at styrke Forsvarets evne til at beskytte det danske samfund mod cybertrusler og påvirkningskampagner.

Dette skal ske ved blandt andet at etablere et situationcenter og udbygge sensornetværk.

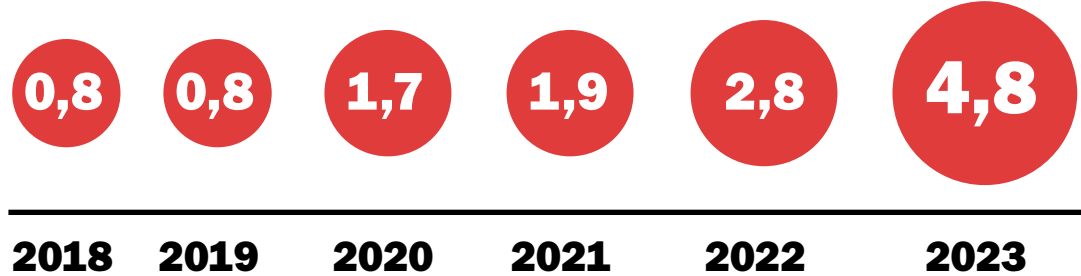
Du kan læse mere om udspillet til det nye forsvarsforlig på Forsvarsministeriets hjemmeside: <http://bit.ly/2goV4JI>

Kilde: www.fmn.dk, redigeret af Emma Kirketerp / VFK

Ved redaktionens afslutning den 26. oktober var forsvarsforliget endnu ikke forhandlet på plads. ■

Fordeling af bevillingsløft fra 2018-2023

mia.kr.

Høns forudsagde nederlag Læs mere på side 32

Ny chef for Flyverstaben

CHEFSKIFTE: Den 1. november tiltrådte generalmajor Anders Rex som ny chef for Flyverstaben og fra-trådte dermed sin stilling som chef for Fighter Wing Skrydstrup. 47-årige Anders Rex, der også er kendt under pilotnavnet ERA, tiltrådte, da den nu forhen-værende chef for Flyverstaben, generaløjntant M. A.L.T. Nielsen, er blevet viceforsvarschef i stedet for Per Ludvigsen. Tidligere har Anders Rex været chef for Flyvevåbnets Taktiske Stab, og fra 2007 til 2009 var han chef for projektet Nyt Kampfly.

"Jeg glæder mig til at overtage styrepinden i det flyvevåben, som jeg kender og er stolt af at være en del af. Samarbejdet på alle niveauer er vigtigt for at løse vores opgaver. Derfor ser jeg frem til at besøge alle enheder for at møde de dygtige medarbejdere samt lære dem og deres specialer endnu bedre at kende," siger Anders Rex. Foto: FLVFOT/BB

KOMMENTAR

Lad os vide hvad I mener

Kommunikation og information til medarbejderne er vigtigt. Faktisk meget vigtigt. Vi ved, at rettidig, jævnlig og relevant information er af stor betydning for medarbejdertilfredsheden. Men det er ikke gjort med det. Ofte er den rigtige information også en forudsætning for, at man kan løse sine opgaver ordenligt. Derfor har der igennem nogle år været fokus på at styrke den interne kommunikation i Forsvaret. Der er for eksempel lagt kræfter i at udvikle Forsvarsavisen, forbedre intranettet og på jævnligt at sende nyhedsbreve ud fra blandt andre forsvarschefen.

Tiltagene blev besluttet på baggrund af en medarbejderundersøgelse, som blev gennemført sidste år, hvor medarbejdere overalt i Forsvaret blev spurgt til deres meninger og ønsker i forhold til den kommunikation, de modtager internt. Den afslørede, at der var plads til forbedring. Blandt resultaterne var også, at mange savnede mere information fra ledelsen, at linjekommunikationen var den vigtigste kanal, og at Forsvarsavisen blev læst.

Undersøgelsen afslørede også to andre ting: Forsvarets medarbejdere på M100-niveauet er de mest kritiske over for den interne kommunikation, og netop denne gruppe deltog i lavest omfang i undersøgelsen. Derfor følger vi nu op med en ny interview-baseret undersøgelse, som stiller skarpt på netop denne gruppes ønsker og behov i forhold til kommunikationen. Det gør vi blandt andet fordi M100-gruppen er en vigtig del af Forsvaret og altså en gruppe, som vi ikke når i tilstrækkelig grad i dag.

Undersøgelsen bliver indledt med en spørgeskemaundersøgelse, som tager 5 minutter at deltage i, og hvor alle på M100-niveauet er inviteret til at deltage. På baggrund af den undersøgelse vil analysebureauet IPSOS invitere interesserede til at deltage i nogle længere interviews. Undersøgelsen kan gennemføres i arbejdstiden, og man kan vælge at være helt anonym.

Jeg har før mødt den holdning, at der er for mange undersøgelser, og jeg er helt med på, at der er travltude i den spidse ende. Alligevel opfordrer jeg til, at cheferne bakker op om undersøgelsen - og til at mange deltager.

Det er jo sådan, at vil man have indflydelse, må man fortælle, hvad man mener. Kun sådan kan vi i kommunikationssektionen blive klogere på behovene - og kun sådan får vi et grundlag for at lave bedre og mere målrettet kommunikation til medarbejderne i Forsvaret.

Signe Ryborg
Kommunikationschef
Værnsfælles Forsvarskommando

Foto: Sara Skytte

KOLOFON FORSVARSAVISEN

UDGIVES AF:
Værnsfælles Forsvarskommando / VFK

TRYKKERI: Rosendahls - Schultz
TRYK ISSN 2245-957X
ONLINE ISSN 2245-9588

ANSVARSHAVENDE REDAKTØR
Generalløjntant Per Ludvigsen
Viceforsvarschef

FORSIDEFOTO: Emma Kirketerp
Redaktion afsluttet 26. oktober 2017
Copyright Forsvaret 2017

REDAKTØR:
Birgit Baunehøj - baunehoj@mil.dk

KOMMUNIKATIONSSEKTIONEN
Værnsfælles Forsvarskommando
Danneskiold-Samsøes Allé 1
1434 København K
www.forsvaret.dk

Kilder i Forsvarsavisen kan optræde med fuldt navn eller anonymiseres ved at bruge enten for- eller efternavn. Dette er afledt af anbefalinger fra Forsvarets Efterretningstjeneste (FE) om en mulig sikkerhedsrisiko for nogle personelgrupper, hvis de står frem på en måde, så de let kan identificeres.

DISTRIBUTION: Send evt. spørgsmål til forsvarsavisen@mil.dk

OPLAG: 26.400
LAYOUT: Bjarne Valdemar Jensen

PER LUDVIGSEN: DET HAR MEST HANDLET OM AT FÅ TINGENE TIL AT FUNGERE

Generaløjntant Per Ludvigsen ser tilbage på de seneste tre år på posten som viceforsvarschef som en tid med meget rugbrødsarbejde efter de store ændringer i 2014. Han ser også tilbage på et langt arbejdsliv i en ganske særlig organisation, hvor professionalisme og dedikation er bærende kræfter.

AF LARS BØGH VINSTER / VFK

AFTRÆDELSE Den første viceforsvarschef i embedet gik 1. november på pension. I parløb med den forhenværende forsvarschef Peter Bartram måtte Per Ludvigsen improvisere forretningsgangen i Forsvarets øverste ledelse efter oprettelsen af Værnsfælles Forsvarskommando (VFK) i 2014.

”Med oprettelsen af Værnsfælles Forsvarskommando afløstes Forsvarsstaben af ligestillede stabe, som før var kommandoer, og viceforsvarschefen endte med at blive en slags næstkommanderende. Rammerne bag forandringerne for tre år siden var politisk besluttede, og det var så vores opgave at ændre og tilpasse så rationelt og loyalt som muligt. Det har for mig mest handlet om at få tingene til at fungere så godt som muligt under de givne rammer og vilkår.”

Dette interview i anledning af aftrædelsen foregår symbolsk nok midt i sidste fase af den omorganisering af Forsvaret, som var en konsekvens af det forlig, der udløber med udgangen af i år. Kuglegården på Holmen forlades endeligt efter 300 år i Forsvarets besiddelse og er allerede solgt til en privat investor, mens medarbejderne den 30. oktober flyttede sammen med Forsvarsministeriets departement i et nyt domicil i Holmens Kanal 9 i København.

Vilje og evner

Rutiner, forretningsgange og systemer er i forbindelse med omorganiseringen blevet analyseret og vendt rundt. En proces, som Per Ludvigsen mest af alt har oplevet som noget positivt.

”Det er gået ganske godt, fordi vi har folk på posterne, som har vilje og evner. Det gamle system var jo heller ikke uden udfordringer. Uden at det tager overhånd, er det godt indimellem at vende systemer for at komme gamle uhensigtsmæssigheder til livs.

”

Ændringer er kommet for at blive. Det er et grundvilkår, og jeg synes, at Forsvaret og medarbejderne som helhed er ganske gode til at tilpasse sig.

Per Ludvigsen

Så kan det godt ske, at der tabes noget, men hvis det er noget, som ikke kan undværes, så skal det nok komme tilbage.”

Per Ludvigsen har i karrieren blandt andet været chef for 3. Jyske Brigade og chef for de 1.300 mand i den nordisk-polske kampgruppe i Bosnien. Og selv om han gentager, at kerneydelsen – det vil sige den operative opgaveløsning – er det vigtigste, er mange år gået på poster i den øverste ledelse som chef for Planlægningsstaben og Koordinationsstaben i den daværende Forsvarsstab, Hærens Operative Kommando og Forsvarets Materieltjeneste. En ballast, der gav erfaringer og baggrund til jobbet som viceforsvarschef.

”En af udfordringerne var at få et tværgående perspektiv på tingene. Det er sådan set gået nogenlunde, selv om det var en stor omvæltning set i forhold til de 65 år, det hidtidige system havde kørt,” lyder det fra Per Ludvigsen, der fortæller, at tilvænningen til den nye organisation fik nøglemedarbejdere til at løbe ekstra stærkt i perioder for at få det hele til at køre.

”Forsvaret har i perioden fra 2014 og til i dag varetaget stadig flere opgaver fuldt ud, hvad der er lidt af en kraftpræstation. Og det er, fordi vi i både stabe og enheder har gode militære og civile medarbejdere, som er kompetente, og som løber stærkt.”

Den særlige ånd i Forsvaret

Her tre år efter den store organisatoriske omvæltning er et nyt forlig på vej, og med det kommer der nye forandringer. Men viceforsvarschefen ser med fortrøstning på det faktum.

”Ændringer er kommet for at blive. Det er et grundvilkår, og jeg synes, at Forsvaret og medarbejderne som helhed er ganske gode til at tilpasse sig.”

Adspurgt om, hvad han tager med sig fra de mange år i Forsvaret, svarer Per Ludvigsen: ”Jeg har haft rigtig mange gode oplevel-

ser. Når jeg ser tilbage, så er noget af det, der står klarest for mig, den særlige ånd, der er i Forsvaret. Forsvarets medarbejdere – såvel de militære som civile – er faktisk noget særligt. Jeg har i mine mange år i Forsvaret næsten udelukkende mødt dedikerede og professionelle folk, der brænder for at løse opgaverne ordentligt. Det er enestående – på godt, men også lidt på ondt. Men klart mest godt.” ■

”

Forsvarets medarbejdere – såvel de militære som civile – er faktisk noget særligt.

Per Ludvigsen

Viceforsvarschef, generaløjntant Per Ludvigsen fratrådte sin stilling pr. 31. oktober og overdrog kommandoen til generaløjntant M.A.L.T. Nielsen. Per Ludvigsen begyndte 1. november i en stilling som seniorrådgiver i konsulentvirksomheden Struensee & Co. Hos Struensee & Co. skal Per Ludvigsen ikke beskæftige sig direkte med dansk forsvar.

M.A.L.T. NIELSEN: FOKUS ER PÅ DEN OPERATIVE OPGAVE

Virkeligheden forandrer sig hele tiden. Sådan lyder det fra generalløjtnant M.A.L.T. Nielsen, der indtog jobbet som viceforsvarschef den 1. november. Og han vil gøre sit for, at Forsvaret følger med, transformeres og holder trit med udviklingen

AF LARS BØGH VINTHNER / VFK

TILTRÆDELSE 14 gange er Max Arthur Lund Thorsø Nielsen – til daglig kaldet MALT – og fru Nielsen flyttet efter nye jobs i Forsvaret. Senest til nordsjællandske Karlebo og fra 1. november til et job som viceforsvarschef med ansvaret for stabsarbejdet i Værnsfælles Forsvarskommando. Et job, som han glæder sig "vildt til". Ikke mindst fordi de seneste to topstillinger har givet brugbare erfaringer til fremtidens opgaver.

"Som kabinetssekretær for general Bartels i NATO lærte jeg, hvor arbejdskrævende det var at skabe konsensus mellem 28 medlemslande. Og i de tre år som chef for Flyvevåbnet, hvor alt på Flyvevåbnets hylde i perioder var indsat på én gang, lærte jeg at prioritere og fokusere på den egentlige grund til, at vi er her, nemlig den operative opgave," lyder det fra MALT.

Med MALT's egne ord har perioden fra 2014 til nu været den største parallelle indsættelse af Flyvevåbnets enheder nogensinde. F-16-kampfly mod ISIL i Irak, helikoptere og radarbidrag i Afghanistan, transportfly i Mali og Mellemøsten og overvågningsfly i det Indiske Ocean og Middelhavet for bare at nævne de største operationer. En slags "trykprøvning" af værnet, som den nyudnævnte generalløjtnant kalder det.

Dybt alvorligt at sende folk i krig

"Det har givet et godt billede af, hvad vi kan materielmæssigt, personalemæssigt og organisatorisk. Det kræver en meget stor grad af organisatorisk agilitet at kunne følge med virkeligheden, som skifter med en så stor hastighed, at det stiller store krav til organisationen. Jeg har selvfølgelig været påvirket af, at det er mennesker, vi indsætter i krigsoperationer på godt og ondt – der en meget dyb alvor bag," lyder det fra MALT.

Ifølge den nye viceforsvarschef er det i

bestyrelseslokalet, at krigen vindes.

"Det er selvfølgelig absolut indirekte, men hvis man tør tænke sådan, kommer der en helt anden dimension i arbejdet. Så skal man ikke blot aflevere et notat, man skal give sit allerbedste faglige bidrag til, hvordan vi kan blive bedre til at få succes i den opgaveløsning, der ligger derude. Og på den måde kan man pludselig få Forsvarets eksistensberettigelse bundet meget tæt sammen med arbejdet. Og det er noget, som – vil man hurtigt kunne mærke – fylder meget i mig. Og jeg vil insistere på, at vi har den form for tænkning," siger MALT og peger samtidig på, at opgaven altid skal være i centrum.

"Vi er alle sammen nødt til at identificere os med den opgave, som er blevet tildelt Forsvaret. Det er det, der gør os anderledes. Det, der gør os unikke."

Fra at have leveret den operative vare i Flyvevåbnet, får MALT nu et større ansvar for at sikre de overordnede rammer og holde styr på sagerne og økonomien.

"Der skal løftes et kæmpe styrelsesmæssigt ansvar. En øget agilitet og øget fokus kræver en tæt koordinering af styrelsesarbejdet, så et væsentligt fokusområde, som falder mig meget naturligt, er samarbejdsrelationerne mellem styrelserne. Det er afgørende for, at Forsvaret kan levere et brugbart produkt. Værnsfælles Forsvarskommando (VFK) kan ikke i et vakuum beslutte, at det er sådan og sådan, vi vil have det, hvis det ikke er koordineret med, hvad man laver i Forsvarsministeriets Personalestyrelse og Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse."

Interviewet foregår på den tidligere viceforsvarschefs kontor i Kuglegården på Holmen, hvor MALT i ugerne op til kommandooverdragelsen er blevet sat ind i opgaverne. Fremtidens kontor pr. 1. november ligger ved Kongens Nytorv i København.

"Samplaceringen med Forsvarsministe-

riets Departement skal vi naturligvis få den maksimale positive effekt ud af, hvor det daglige tætte samarbejde er en oplagt gevinst", påpeger MALT. Flytningen fra det historiske Holmen giver MALT anledning til at pege på en anden af sine personlige hjertesager, den historiske virksomhed.

Forsvarets historie er vigtig

"Virkeligheden forandrer sig hele tiden, og jeg skal gøre mit til, at Forsvaret følger med og transformeres til en højere liga, så vi kan holde trit med udviklingen og bliver mere kompetent. At vi nyttiggør nationens investering i nyt og bedre materiel til alle værn. Men når de vigtige opgaver har taget arbejdsdagen, håber jeg, der bliver tid til at fremme min museale interesse. Jeg synes, det er trist, at værnenes historie kun overlever takket være dedikerede pensionisters indsats. Forsvaret har i min optik en egeninteresse i at bevare historien," lyder det fra MALT, der ikke lægger skjul på, at han tidligere har drøftet problematikken med både flymuseet i Stauning samt Nationalmuseet for at finde en bedre løsning.

"Konklusionen er, at vi selv er nødt til at gøre arbejdet, hvis vi ønsker at bevare Forsvarets historie. Så det er et område, vi også bør se på," siger MALT, der dog understreger, at han er helt klar over, at Forsvaret ikke sat i verden for at drive museal virksomhed.

"Men bevarelsen af Forsvarets historie ligger mig personligt meget på sinde, for hvis ikke vi tager os af historien, er der ingen, som gør det. Og fjerner man historie, kunst og kultur, så er man på vej til at fjerne grundlaget for vores virke," lyder det fra viceforsvarschefen. ■

M.A.L.T. Nielsen tiltrådte som viceforsvarschef ved en kommandooverdragelse på Kastellet den 31. oktober.

Vi er alle sammen nødt til at identificere os med den opgave, som er blevet tildelt Forsvaret. Det er det, der gør os anderledes. Det, der gør os unikke.

M.A.L.T. Nielsen

"VI ER GLADE FOR, AT I ER HER"

Selv om modtagelsen af de bevæbnede soldater i de københavnske gader har været blandet, oplever soldaterne også klap på skulderen og positive reaktioner fra forbipasserende.

TEKST OG FOTO: EMMA KIRKETERP / VFK

BEVOGTING

Den 29. september er en kølig efterårs morgen som alle andre. Studerende er på vej på Hovedbiblioteket i Krystalgade i Indre København, og forældre cykler med deres børn gennem gaden. Ligesom alle andre morgener.

Men én ting i gadebilledet har forandret sig. I dag er det ikke civile politibetjente, der står vagt foran synagogen og passer på dens gæster og andre forbipasserende, men derimod tre camouflagede soldater med geværer og skudsikre veste.

En kvindelig cyklist suser forbi med sit hår flagrende til siderne. Godmorgen, lyder det fra en af soldaterne. Hun smiler. Det er overkonstabel af 1. grad Andreas, som sammen med sine kolleger fra en af 2. Brigades enheder ved Den Kongelige Livgarde har den første vagt som støtte til po-

litiets bevogtning af tre objekter i Storkøbenhavn; synagogen i Krystalgade, synagogen i Ole Suhrs Gade og den israelske ambassade i Hellerup.

"Her i Forsvaret siger vi altid godmorgen til hinanden, og det giver altid et smil eller en eller anden form for respons. Og når man så står der og ser lidt voldsom ud med alt det her udstyr på, så er det den bedste måde at få god respons på. Vi er ikke bare maskiner, vi er mennesker, der gør vores arbejde," siger Andreas, da han er aftrådt fra vagt.

Vinde hjerter og sind

Selv om vagten i Krystalgade er en anderledes opgave end den, Andreas kender fra for eksempel sine patruljer i Irak, så mener han alligevel, at der er ligheder, når det gælder om at vinde befolkningens tillid.

"Det er gennemgående for vores militære uddannelse. Det er

jo det, vi kalder *winning hearts and minds*. Hvis du smiler til mennesker og ikke dækker dine øjne til med sorte solbriller, så er dit image udadtil mere afslappet, og folk vil føle sig mere trygge ved dig. Det er jo lige så vigtigt, at folk godt kan lide os, for ellers bliver vores opgave meget sværere," siger han.

Og han kan mærke, at et smil og et "godmorgen" virker. For selv om medierne har rapporteret om blandede reaktioner fra danskerne over at se soldater stå vagt ved de tre adresser i Storkøbenhavn, er Andreas og hans soldaterkolleger overraskede over, hvor god responsen fra de forbipasserende har været.

"Det er måske en ud af 20 eller 30, der rynkede lidt på næsen. Ellers har det været folk, der cyklede forbi og sagde 'godt arbejde, vi er glade for, at I er her'. Så sent som i dag fik jeg næsten et chok af en kvinde, der klappede mig

på skulderen og sagde, 'vi er glade for, at I er her'," siger Andreas.

Andreas kommer ikke uden om, at chokkene også kan komme den anden vej fra, selv om han smiler og hilser på Krystalgades cyklister og fodgængere. Som når en kvinde drejer om hjørnet, får øje på ham og udstøder "wow, det ser voldsomt ud".

"Så smiler jeg til hende og siger, 'det kan jeg da godt forstå, men jeg er her bare for at overtage for politiet'. Så kommer hun jo helt ned igen. Mange er jo glade for, at vi passer på hinanden her. Anden gang hun kommer, er det jo ikke noget problem, for der ved hun jo godt, at vi står her," siger Andreas og håber på, at det blot er et spørgsmål om tid, før folk vænner sig til synet af de camouflagede soldater i den befærdede Krystalgade.

"Jeg tror bare, at folk skal vænne sig til, at nu står vi hernede," siger han. ■

GRÆNSEKONTROL

Det er stadig politiet med assistance fra Hjemmeværnet, der foretager den stikprøvevise grænsekontrol ved grænseovergangene til Tyskland. Soldaterne fra Hjemmeværnet har støttet politiet siden juni 2016, og dette sker i rammen af almindelig hjælp.

ALMINDELIG OG SÆRLIG HJÆLP

Når Forsvaret støtter politiet, sker det enten i rammen af almindelig eller særlig hjælp. Forskellen på de to er, at Forsvarets soldater ved den almindelige hjælp er ubevæbnede og uden særlige magtbeføjelser, da opgaverne ikke indebærer en risiko for, at der kan ske konfrontationer mellem Forsvarets soldater og eventuelle lovovertrædere. Ved den særlige hjælp er soldaternes magtbeføjelser beskrevet i soldatens kort, og de er bevæbnede, hvis politiet vurderer, at det er nødvendigt.

Soldater står vagt foran synagogen i Krystalgade i København.

Forsvaret har siden den 29. september støttet politiet med transport- og bevogtningsopgaver ved grænsen til Tyskland.

SOLDATER PÅ CHARMEOFFENSIV PÅ PADBORG STATION

I Padborg ved grænsen til Tyskland hjælper soldater fra Hæren politiet ved togkontroller og med at transportere anholdte og asylansøgere fra A til B. Hverdagen er en helt anden end den, de er vant til, og indebærer også hyggesnak med hr. og fru Jensen.

TEKST OG FOTO: EMMA KIRKETERP / VFK

TRANSPORT

Toget fra Flensborg ruller ind på perronen på Padborg Station en onsdag eftermiddag midt i oktober. Seks soldater i MTS-uniform (multiterrænsløring, camouflauniform) og med et neongult stofmærke klæbet på overarmen gør de to politibetjente, der skal kontrollere togpassagerernes pas og identifikation, selskab. Politibetjentene stiger om bord på toget, mens de seks soldater venter udenfor.

Siden den 29. september har soldaterne været på arbejde med Syd- og Sønderjyllands Politi for at assistere dem med togkontroller og forskellige transport- og bevogtningsopgaver i forbindelse med politiets grænsekontrolindsats.

”Grænseoperationen består af flere forskellige elementer, og Forsvarets soldater hjælper med det element, der består i at transportere frihedsberøvede og asylansøgere,” siger politiinspektør Brian Fussing fra Syd- og Sønderjyllands Politi.

Han er linjechef for Udlændingekontrolafdelingen og operationsansvarlig for grænseoperationen ved den såkaldte grønne grænse, altså den landfaste grænse med Tyskland.

Brian Fussing forklarer, at Hæ-

rens soldater ikke står på selve grænsen til Tyskland, som nogle måske kunne tro. Derimod består soldaternes opgave i at køre personer, der er anholdt i forbindelse med grænsekontrollen, til politistationen i Padborg, hvor politiets efterforskere overtager sagen, eller til et sygehus. Det drejer sig for eksempel om personer, der ikke har tilladelse til at opholde sig lovligt i Danmark, eller menneske- eller narkosmuglere. Derefter består soldaternes opgave typisk i at køre den frihedsberøvede til en af Kriminalforsorgens institutioner, for eksempel Aabenraa Arrest, og efterfølgende til og fra retten. Undervejs sørger soldaterne også for, at den anholdte person ikke slipper væk.

Derudover har soldaterne, der kommer fra 1. Brigade, Trænregimentet og Hærens Kamp- og Ildstøttecenter, til opgave at transportere asylansøgere og uledsagede mindreårige til asylcentre Center Sandholm og Asylcenter Gribskov på Sjælland.

Hyggesnak på perronen

På Padborg Station er korporal Jakob en af de soldater, der assisterer politiet under togkontrollen denne eftermiddag. Til daglig er han signalmand hos Jydsk Dragonregiment og har været udsendt på mission til Balkan to gange. Og hverdagen sammen

med politiet er væsentlig anderledes fra den som panserinfanterist. Ikke kun fordi den indebærer, at Jakob slipper for at sove i sovepose og have sløringscreme smurt i ansigtet.

For ud over at skulle vænne sig til at modtage befalinger på politiets måde, så skal Jakob og de andre soldater også vænne sig til, at der bliver lagt ekstra mærke til deres camouflauniformer fra togpassagerer og andre borgere.

”Vi sørger for at hyggesnake med hr. og fru Jensen og virke venlige og ikke skræmmende, fordi lige så anderledes det er for os at operere herhjemme i gademiljøet, ligeså anderledes er det også for dem, der ser os på togstationen eller på et sygehus,” siger Jakob.

”Det gælder bare om at tage et stort smil på og hilse pænt på folk og spørge gamle fru Jensen, om man ikke skal give hende en hånd med tasken, når hun skal om bord på toget. Eller når man er på vej på hospitalet med en arrestant og ser en dreng, sørger vi for at vinke. Det giver altid et smil på læben hos børn, og det er jo dejligt.”

Tilbage til politikredsene

Soldaterne støtter politiet med transport- og bevogtningsopgaver, efter regeringen i begyn-

delsen af september fremlagde sin beslutning om, at Forsvaret skulle hjælpe med at aflaste politiet, blandt andet så et væsentligt antal politibetjente, der har udført grænsekontrol ved grænsen til Tyskland, kunne komme tilbage til deres faste politikredse.

Og på politistationen i Padborg er man også glad for den hjælp, man får fra soldaterne.

”Det er dygtige og professionelle soldater, der har en god forståelse for, hvad det er for en opgave, de skal løse. Og vi er glade for den hjælp, vi får. Det er mange timer, vi bruger på den her opgave, og det er mange politifolk i døgnnet, der er kommet tilbage til politikredsene. Så det er politiet som helhed, der får gavn af soldaternes hjælp,” siger Brian Fussing.

Tilbage på stationen er de to politibetjente ved at være færdige med ID-kontrollen. De stiger ud, og en ung pige hanker op i sin kuffert, siger farvel til sin far og går op ad trinene til kupéen. Døren lukker, og toget fortsætter nordpå. De seks soldater og de to politimænd har klaret endnu en opgave i fællesskab og kan vende tilbage til politistationen, inden næste opgave venter. ■

DET BESTÅR FORSVARETS UDVIDEDE STØTTE TIL POLITIET AF

Forsvaret støtter allerede politiet, når der er brug for det, blandt andet med eftersøgnings- og redningsopgaver, ammunitionsrydning, indsættelse af helikoptere, grænsebevogtning og specialstyrker.

Den 8. september 2017 besluttede regeringen, at Forsvaret og Hjemmeværnet midlertidigt skal støtte politiet med bevogtnings- og grænsekontrollingsopgaver for at frigive politibetjente, så de kan komme tilbage i politikredsene.

Forsvarets udvidede støtte til politiet omfatter både almindelig og særlig hjælp.

ALMINDELIG HJÆLP:

Grænsekontrol

Hjemmeværnet øger sit eksisterende bidrag til grænsekontrollen ved den tyske grænse med cirka 20 soldater til samlet set 145 soldater.

Frontex

11 personer fra Forsvaret bistår i fjerde kvartal af 2017 med at løse politiets opgaver i Det Europæiske Agentur for Grænse- og Kystbevogtning, Frontex. Medarbejderne skal registrere flygtninge og migranter, tage fingeraftryk, fotografere samt løse administrative opgaver i Italien og Grækenland.

SÆRLIG HJÆLP:

Transportopgaver ved den tyske grænse

Hærens 1. Brigade samt enheder fra Trænregimentet og Hærens Kamp- og Ildstøttecenter stiller med cirka 75 soldater til en bevogtnings- og transportenhed et stykke fra den tyske grænse. Soldaterne skal bevogte frihedsberøvede og asylansøgere, herunder transportere disse til fremstilling i Røde Kors-centre, eller andre relevante transportopgaver. Desuden skal soldaterne understøtte politiets kontrol af togpassagerers indrejsehjemmel med videre. Frihedsberøvelse gennemføres af politiet, som også har den opgavemæssige ledelse på stedet. Det vil sige, at politiet planlægger, befaler og indsætter soldaterne. Soldaterne fastholdes under forsvarschefens kommando.

Bevogtning i københavnsområdet

Cirka 75 soldater fra Hærens 2. Brigade skal sammen med politiet - bevogte en række objekter i Storkøbenhavn. Ved alle objekterne er der polititjenestemænd til stede, og politiet har den opgavemæssige ledelse på stedet. Soldaterne fastholdes under forsvarschefens kommando.

Soldaterne, der støtter politiet med særlig hjælp i københavnsområdet og ved den tyske grænse, bærer uniform og er bevæbnede afhængigt af politiets vurdering. Politiet fastlægger rammerne for magtanvendelse i form af soldatens kort.

Instruktører fra Politiskolen har givet soldaterne en supplerende uddannelse, der skal ruste dem til transport- og bevogtningsopgaverne. Soldaterne er blevet undervist i jura (herunder straffeloven og politiloven), magtanvendelse, skydning, politiets professionsetik og proportionalitetsprincippet, som handler om kun at anvende den magt, der er nødvendig i situationen.

Forsvaret støtter politiet med særlig hjælp (bevogtnings- og transportopgaver) fra den 29. september 2017 og indtil videre seks måneder frem.

FORSVARET HITTER HOS TV-FOLKENE

Antallet af henvendelser fra tv-stationer og produktionsselskaber er steget markant.

Foto: Jesper Ærø

Vi vil gerne have lov til at trække i nødbremsen, hvis det af sikkerhedsmæssige grunde er nødvendigt, eller hvis vores ansatte bliver fremstillet på en meget uhensigtsmæssig måde.

kommunikationschef
Signe Ryborg

AF MICHAEL ØRTZ CHRISTIANSEN

TV-HJÆLP "Jagerpiloterne", "Herrens veje" og snart "Danmark fra kyst til kyst".

Forsvaret fylder mere og mere på fladskærmene i de danske hjem, og det skyldes først og fremmest en stigende interesse for at fortælle historier om Forsvaret.

Det kan major Britta Schade fortælle. Hun er kommunikationsmedarbejder og tager imod henvendelserne fra tv-folkene.

"Normalt kom der cirka 50 henvendelser om tv-projekter hvert år, men sidste år kom der mere end 70, og vi er allerede oppe på 92 i år," siger hun.

Skal oplyse om Forsvaret

Britta Schade bruger hovedparten af sin arbejdsdag på at tage imod og vurdere det stigende antal henvendelser, og hun har en grundlæggende hovedregel.

"Vi siger typisk ja til projekter, der oplyser om Forsvaret," siger hun.

Britta Schade er ikke alene om at vurdere, hvilke projekter det er værd at investere tid og energi i.

De enheder, der skal levere viden eller materiel eller stille op med kilder, skal sige god for projektet, og nogle gange skal projektet vurderes på højeste niveau.

Det sker via en ugentlig liste over henvendelser, som Britta Schade sender til kommunikationschef Signe Ryborg, der, hvis hun vurderer, at det er nødvendigt, sikrer, at også forsvarschefen er enig.

"Vi bidrager sjældent til reality-tv, eller når nogen bare vil låne en kampvogn til en musikvideo. Der skal være en eller anden form for informationsværdi i det," siger Signe Ryborg.

Kontrakt sikrer soldaterne

Når det kommer til drama, har Forsvaret blandt andet rådgivet Nordisk Film i tilblivelsen af den Oscar-nominerede film "Krigen" med blandt andre Pilou Asbæk på rollelisten. Og i dokumentar-genren åbnede Flyvevåbnet hangaren for DR, der gerne ville fortælle om "Jagerpiloterne".

Signe Ryborg nævner begge som eksempler på projekter, hvor samarbejdet med producenterne har fungeret godt.

"Det blev gode produktioner, som på en god og sober måde gav et nuanceret billede af virkeligheden i Forsvaret," siger hun.

For at sikre, at samarbejdet kommer til at fungere for Forsvaret, bliver der normalt lavet en kontrakt med produktionsselskabet.

Den skal også sørge for, at fortrolige oplysninger forbliver fortrolige, og at der ikke slipper information ud, som kan gøre livet mindre sikkert for Forsvarets ansatte.

"Vi vil gerne have lov til at trække i nødbremsen, hvis det af sikkerhedsmæssige grunde er nødvendigt, eller hvis vores ansatte bliver fremstillet på en meget uhensigtsmæssig måde" siger Signe Ryborg.

Så længe soldaterne vil

Det var tilfældet i 2010, da en soldat i fil-

men "Armadillo" i kampens hede brugte ordet "likvidering".

"Der ville medarbejderen nok have været bedst tjent med, at det blev sagt på en anden måde," siger Signe Ryborg.

Men der var ingen kontrakt og derfor ingen indsigelsesret på det område.

Forsvaret har det – understreger kommunikationschefen – dog generelt rigtig godt med at lade de ansatte komme til orde. Derfor er det ofte dem, der kommer til at bestemme, hvorvidt Forsvaret skal kaste sig ind i et tv-projekt eller ej.

"Hvis soldaterne vil være med, så er der gode muligheder," siger Signe Ryborg.

Britta Schade supplerer:

"Det kan godt være, at jeg eller Forsvarets ledelse synes, at projektet lyder supergodt, men hvis enheden ikke har ressourcer, må vi sige nej."

Åbenhed, rækkevidde og indflydelse

Spørgsmålet er så, hvorfor Forsvaret bruger en masse ressourcer på at "udlåne" kampvogne, uniformer og ansatte?

Der er flere grunde, forklarer Britta Schade og Signe Ryborg samstemmende. For eksempel har Forsvaret som statslig organisation en forpligtelse til at fortælle, hvordan skattekroneerne bliver brugt, forklarer Signe Ryborg.

Og Britta Schade forklarer en anden grund:

"Det har en langt større rækkevidde, når eksterne medier laver det. Det kan godt være, at vi selv kan lave den samme fortælling, men når det kommer fra et eksternt medie, kan det for nogle seere virke mere troværdigt," siger hun.

Og sidst men ikke mindst:

"Vi kan ikke præge det, hvis vi siger nej til at være med. Og vi har selvfølgelig en interesse i, at det billede, der tegnes af Forsvaret, er så realistisk, nuanceret og korrekt, som muligt," siger Signe Ryborg.

Forsvaret på YouTube?

Britta Schade forventer, at antallet af henvendelser fortsat vil stige, i takt med at mediebilledet forandrer sig.

"Det kan vi også godt mærke med de henvendelser, der kommer fra blandt andre firmaer, der bruger (sponserer, red.) unge youtubere. Det er en ny verden for os, og vi skal også lige finde ud af, hvordan vi håndterer det," siger hun.

Umiddelbart melder Forsvaret sig klar til at være med i flere tv-, film- eller webprojekter. I hvert fald så længe fregatterne ikke bliver bedt om at sejle på bestemte dage, F-16-flyene skal i luften i bestemte tidsrum, eller hæren skal flytte en øvelse til en bestemt weekend, fordi det passer tv-selskabet bedst at filme der. Tv- og produktionsselskaberne er velkomne, men må passe filmdage ind i de operative opgaver og den hverdag, der er i Forsvaret.

"Vi er sat i verden for at løse operative opgaver. Vi er ikke skabt til at service produktionsselskaber," understreger Signe Ryborg. ■

FAKTA

Henvendelserne til Forsvaret om hjælp til tv- og filmprojekter kan deles op i fem kategorier:

Dokumentar og reportage

Drama

Udlån af udstyr

Game shows
(for eksempel DR-programmet 'Alle mod 1')

Rådgivning

”JEG VIDSTE SLET IKKE, AT FORSVARET HAVDE ET BIBLIOTEK”

Et tv-hold fra Døvefilm besøgte i begyndelsen af oktober Forsvarets Bibliotekscenter på Kastellet i København. For bibliotekets leder Simon Papousek er det en selvfølge at hjælpe medierne, når de spørger om hjælp.

TEKST OG FOTO: LARS BO AXELHOLM

MANGFOLDIGHED

Tv-holdet har kun få minutter foran indgangen til Forsvarets Bibliotekscenter, før den bevæbnede vagt dukker op. Han smiler og spørger, hvad der foregår. Om tv-holdet har meldt sin ankomst og fået tilladelse til at filme. Efter en venlig formaning om, at nabobygningen ikke må filmes, ønsker vagten alle en god dag, og går tilbage til sin post.

”Vi har fået rigtig god hjælp lige fra vores første henvendelse om hjælp til programmet,” fortæller Nikoline Flørnæss, der er journalist og tilrettelægger af programmet ”Benjamin Backstage”.

Programmet bliver produceret af journalister og kamerafolk, der er hørehæmmede, og sendes på DR2. I programmet besøger værten Benjamin Trock en række arbejdspladser for at undersøge, om han som døv kan passe arbejdet.

”I første del af programmet var vi sammen med værnepligtige på Varde Kaserne. Det var underholdende, men vi fandt også ud af, at det er lidt svært at marchere med i en kolonne, når du ikke kan høre kommandoerne, og du kan ikke køre en kampvogn, hvis du ikke kan høre radioen. I dag skal vi så undersøge, om Benjamin kan passe et arbejde som bibliotekar

i Forsvaret,” forklarer Nikoline Flørnæss.

Et glimt i øjet

TV-holdet, der ud over vært og journalist også tæller fotograf Mette Dahl Iversen og tegnsprogstolk Kristine Øhrstrøm Rejøl, laver en række tv-optagelser udendørs for at have billeder, de kan bruge til at skabe en indledning til tv-programmet. ”Benjamin Backstage” skal være underholdning, og det er tydeligt, at Benjamin elsker at være foran kameraet. Han laver et sjovt hop, mens han går mod indgangen til biblioteket.

”Det er et underholdningsprogram, og der skal være et glimt i øjet, men der er alligevel alvor bag emnet,” forklarer Nikoline Flørnæss.

”Mange hørende har den fordom, at døve og hørehæmmede ikke kan passe et ’almindeligt’ arbejde. Men det kan de meget langt hen ad vejen. Der findes blandt andet en lang række hjælpemidler, og man kan få hjælp af en tegnsprogstolk i 20 timer om ugen.”

Indenfor på biblioteket venter lederen, Simon Papousek, på tv-holdet. Nu gælder det om at finde de rigtige steder at filme. Simon Papousek begynder med at vise det rum, hvor man opbevarer bibliotekets mest værdifulde bøger, og pludselig står Benjamin med en bog fra 1478 i hænderne.

”Den handler om sladder fra det gamle romerrige,” forklarer Simon Papousek, og dermed skiller bogen sig en del ud, da bøgerne i Forsvarets Bibliotekscenter hovedsageligt handler om militærhistorie og militær ledelse. Bibliotekets brugere er typisk kadetter, der har brug for bøgerne til at skrive deres opgaver. Men almindelige borgere har også adgang til biblioteket, og man kan reservere bøgerne fra sit eget bibliotek.

’Storm’ af medieinteresse

”Jeg synes, det er positivt med opmærksomheden fra for eksempel Døvefilm,” siger Simon Papousek.

”I dag skal Benjamin undersøge, om døve kan arbejde på en arbejdsplads som Forsvarets Bibliotekscenter, og det vil jeg meget gerne bakke op om, for det er med til at understrege budskabet om, at vi er en mangfoldig arbejdsplads,” siger Simon Papousek.

”Nu er vi på Forsvarets Bibliotekscenter jo ikke den gren af Forsvaret, som normalt gør så meget væsen af sig, så det er kun positivt, at vi nu bliver ’opdaget’, og selvfølgelig stiller vi gerne op.”

Faktisk oplever Forsvarets Bibliotekscenter en ’storm’ af medieinteresse, forklarer Simon Papousek med et skævt smil. Senere på ugen skal Danmarks Radio låne

effekter fra biblioteket til en tv-julekalender, og DR’s ”Historiequizen” har været på besøg i de historiske rammer.

For værten Benjamin Trock er mødet med Forsvaret som arbejdsplads også en øjenåbner:

”Jeg var faktisk ikke klar over, at de værnepligtige unge mænd og kvinder deler værelser og baderum. Det kom bag på mig, og inden vi gik i gang med programmet, vidste jeg ikke, at Forsvaret havde et bibliotek - men det giver jo rigtig god mening,” siger han.

”Jeg ved, at rigtig mange unge døve ville ønske, at de kunne blive en del af Forsvaret. Vi vil også gerne give vores bidrag, lære disciplinen og mærke holdånden. Selvfølgelig ved jeg godt, at vi ikke kan være med i en krigszone, men så kan vi så meget andet. For eksempel kan du jo sagtens være fly- eller lastvognsmekaniker, selv om du er døv. Man skal bare turde springe ud i det.”

Programmet Benjamin Backstage sendes i løbet af efteråret på DR2 lørdag morgen klokken 9. ■

Programmet ”Benjamin Backstage” sendes i løbet af efteråret på DR2 lørdag morgen klokken 9.

AF MICHAEL ØRTZ CHRISTIANSEN

VEJLEDNING

Krigerpræst! Krigerpræst!

Soldaterne er samlet omkring bålet i lejren i Irak. De har været i kamp og er opstemte. Adrenalin pumper i dem. Tilråbene er rettet mod feltpræsten August, som var med på patruljen. Han affyrede skud for at forsvare soldaterne.

Råbene er en hyldest og et tegn på, at feltpræsten nu er en del af fællesskabet.

Den fiktive scene var en del af det oprindelige manuskript til DR-serien "Herrens veje". At den ikke er med i afsnit to, som det egentlig var meningen, er et resultat af samarbejdet mellem hovedforfatter Adam Price og hærprovst Thomas H. Beck, der har fungeret som rådgiver i tilblivelsen af dramaet.

"Der var lagt op til, at feltpræsten skulle hyldes for at have deltaget i kamp, og at han nu var en del af delingen. For mig er det en fuldstændig utænkelig handling. Når der har været kamphandlinger, så er folk trætte. Adrenalin har pumpet, og soldaterne er faldet lidt sammen," siger hærprovsten.

Thomas H. Beck har selv været udsendt som feltpræst i seks omgange, blandt andet til Irak og Afghanistan.

"Den scene betød meget for Thomas, og han gjorde meget ud af, at der ikke er så meget råben, når soldater har været i kamp, men at de mest bare er glade for at have overlevet," siger Adam Price.

Inspirationen til den oprindelige scene med de opstemte soldater er ifølge Adam Price hentet fra blandt andet filmen "Armado", men han glæder sig over, at hærprovsten protesterede, så scenen med de festende soldater blev taget ud, og dagen endte med en andagt til ære for den danske soldat, der blev dræbt.

"Det giver meget mere mening. Vi havde slet ikke brug for den anden scene," siger Adam Price.

Hjernedøde og krigsliderlige

Hovedforfatteren kontaktede hærprovsten i researchfasen til "Herrens veje" og spurgte, om han ville rådgive ham om den del af dramaserien, der handlede om feltpræsten Augusts arbejde.

"Jeg skulle vide lidt mere om feltpræsterne. Blandt andet om hvordan er det at være sjælesørger for soldater, som ikke nødvendigvis er troende. Mine møder med hærprovsten har givet en god indsigt i det," siger Adam Price.

Hærprovsten tøvede i første omgang med at sige ja. For det første fordi han vidste, at det ville blive tidskrævende. Men også fordi der – ifølge Thomas H. Beck – har været en tendens til at fremstille danske soldater meget stereotyperet.

Det sidste blev hovedårsagen til, at han valgte at kaste sig ind i samarbejdet.

"Soldaterne er blevet fremstillet som krigsliderlige og hjernedøde mennesker, hvilket de på ingen måde er. Det er blomsten af Danmarks ungdom. De er betænksomme, veluddannede, sociale og gode kammerater," siger Thomas H. Beck.

"Jeg ville gerne være med til at sørge for, at der ikke kom et misvisende billede af soldaterne. Jeg kunne være med til at påvirke det i en god retning," fortsætter han.

Hærprovsten nævner foromtalt droppede scene som et eksempel på, hvor han haft indflydelse på slutproduktet, men understreger, at historien er Adam Prices.

Drama frem for realisme

For hovedforfatteren og resten af holdet bag "Herrens veje" har der kun været én gud.

"Vi skal først og fremmest lave det bedste tænkelige drama," siger Adam Price.

"Men det er også i vores interesse, at folk som Thomas, der har bidraget i researchfasen, kan se serien og føle, at deres fag er

Foto: Niels Hougaard

HÆRPROVSTEN FIK "KRIGERPRÆST" UD AF DR'S NYE DRAMASERIE

Hærprovst Thomas H. Beck har været rådgiver for holdet bag dramaserien "Herrens veje". Primært for at sikre, at soldaterne ikke bliver udstillet som hjernedøde og krigsliderlige.

præsenteret på en relativt realistisk og respektfuld måde. Men inden for dramaets kontekst," understreger han.

Derfor går Adam Price i jagten på den gode historie også til grænserne i forhold til det, hvad en feltpræst kan tænkes at komme ud for.

Den skydende præst

For eksempel har hærprovst Thomas H.

Beck aldrig hørt om, at en feltpræst har affyret skud i kamp, som August gør i "Herrens veje".

"Nu skal jeg nok passe på med, hvad jeg siger, for jeg kan jo ikke vide, hvad der er sket for 200 år siden, men jeg kan ikke forestille mig, at det nogensinde er sket," siger Thomas H. Beck.

Men feltpræster kommer – pointerer hærprovsten selv – med på patruljer, de er træ-

net i at håndtere våben, og de må gerne forsvare sig selv og soldater, hvis fjenden skulle nærme sig.

Derfor skønner Thomas H. Beck heller ikke, at Adam Price er helt på Herrens mark, da han lader den fiktive feltpræst trykke på aftrækkeren.

"Situationen er ekstrem, det ved jeg godt. Er det sket? Nej. Kunne det ske? Ja," siger Adam Price.

Foto: Tine Harden, DR

Foto: Tine Harden, DR

Foto: Tine Harden, DR

Foto: Agnete Schlichtkrull, DR

Ligesom situationen er ekstrem, da feltpræsten i "Herrens veje" går stik imod god præsteskik ved at velsigne soldaternes våben:

"Kære gud. I dit navn velsigner jeg disse soldater. Styrk dem. Hjælp dem. I dit navn velsigner jeg også deres våben. Lad dem ramme deres mål. Lad os besejre vores fjender. Hold din hånd over os og beskyt os."

"Det er der mig bekendt ingen feltpræster, der nogensinde har gjort. Det er så

fremmed for evangelisk-luthersk kristendom. Det gjorde Luther op med for 500 år siden, at en krig kan være hellig. Han gjorde op med, at ting kunne være hellige," konstaterer Thomas H. Beck.

For en sikkerheds skyld er det skrevet ind i den lille feltpræstehåndbog, at feltpræsterne ikke må velsigne ting, hvis altså nogen i et svagt øjeblik skulle blive fristet til at gøre det.

"Der tager vi den med vilje ud over kanten," siger Adam Price.

Den rigtige præst sagde nej

Feltpræstens velsignelse af våbnene kommer i situation, hvor han og soldaterne er under beskydning og efter, at præsten tidligere har afvist at velsigne en kampvogn inden en patrulje. Den sidste del udspringer af en virkelig historie.

"Vi fik stor hjælp fra Forsvaret – blandt andet fra vores militære rådgiver. Han huskede, at en lignende episode havde udspillet sig i virkelighedens verden; at en feltpræst blev bedt om at velsigne en kampvogn. Feltpræsten sagde nej, og soldaterne blev skuffede over det," fortæller Adam Price.

Når den unge feltpræst i "Herrens veje" giver efter over for soldaternes ønske, sker det af hensyn til dramaet i serien.

"Det er jo en fortælling om en ung præst, der kommer ned til noget ukendt. Og da han står i konkret livsfare, er han så langt ude personligt og sjæleligt, at han bliver drevet ud i det og bryder det allerhelligste. Han gør det i affekt," siger Adam Price.

En af drengene

En feltpræst kan komme med på patrulje, og han eller hun kan komme ud for ekstreme oplevelser, ligesom soldaterne kan det, og som det sker i "Herrens veje", men langt størstedelen af arbejdet er mindre dramatisk. Det handler først og fremmest om samtaler, understreger Thomas H. Beck.

"Hvis folk har en uro i hjertet, så er det jo vores opgave at give dem ro. Dermed er vi også med til at give dem styrke, så de kan komme ud og kæmpe næste dag. På den måde har vi også en operativ funktion. Vi skal sørge for, at soldater, der måske har mistet fokus, får fokus tilbage."

I DR's dramaserie bliver feltpræsten af en sergent beskyldt for at gøre det modsatte med en prædiken, der opfordrer soldaterne til at reflektere over godt og ondt. Præsten sår tvivl i soldaternes sind og fjerner fokus fra den opgave, som de skal udføre, mener sergenten spillet af Paw Henriksen.

Det bliver til en konflikt, som Thomas H. Beck ikke har oplevet på sine missioner.

"Der er ingen, der skammer sig over at gå i kirke. Det er en del af hverdagen, og feltpræsten bliver en del af enheden. Jo skarpere missionen er, jo større er opbakningen til præsten."

Realistisk fiktion

Der er også fuld opbakning fra hærprovstens side til "Herrens Veje", der har rullet over skærmen på DR1 hver søndag siden den 24. september.

Også selv om handlingen i nogle situationer er mere fiktion end fakta.

"Det har jeg det fint med, og jeg har på sin vis godkendt det via de samtaler, som Adam Price og jeg har haft. Vi talte om, at det skulle være et drama, og om hvordan det realistisk kunne ske. Og der synes jeg, at det er helt ok," siger Thomas H. Beck.

Han er taknemmelig over, at Adam Price har lyttet så meget til hans råd og især over, at scenen med soldaternes hyldest af "krigerpræsten" blev skrevet ud.

Takken går også den modsatte vej.

"Det er jo også for vores egen skyld, for vi vil selvfølgelig helst have, at folk føler, at vi gør det så realistisk og virkelighedsnært, som muligt," siger Adam Price.

"Hvis vi ikke laver den research, bliver det jo ekstremt kliche-fyldt, og så bliver personerne bare fremstillet, som man tror, de er."

Bare ikke Ole Thestrup

Lige præcis med fremstillingen af hærprovsten, som spiller en mindre rolle i "Herrens veje", havde den rigtige hærprovst et næsten ultimativt og meget konkret krav.

"Jeg ville ikke have, at jeg skulle spilles af Ole Thestrup," siger Thomas H. Beck og begynder at grine.

Skuespilleren, der er kendt for sine til tider vanvittige roller i danske film, var nu heller aldrig i spil til den rolle, beroliger Adam Price.

"Men det kan da godt være, at vi i en ny serie kan komme til at udfordre rollen som hærprovst lidt," griner han. ■

"Jagerpiloterne" behind the scenes. Flemming Lyngse interviewer MET. Foto: Jesper Æro

INSTRUKTØR:

"NÅR DER ER LIV PÅ SPIL, BØR VI VIDE PRÆCIS, HVAD VI BEDER OM"

Gennem fem afsnit har dokumentarserien "Jagerpiloterne" optaget sendetiden på DR1 hen over foråret 2017. Produktionen har krævet et tæt samarbejde mellem Forsvaret og STV Productions og ikke mindst mellem instruktøren Flemming Lyngse og piloterne.

AF CELINE LA COUR / VFK

DOKUMENTAR

Det er i den grad nervepirrende, når dokumentarserien "Jagerpiloterne" viser, hvordan bomber bliver smidt over Irak og Syrien fra de danske jagerfly. Til gengæld er det også nogle reflekterede jagerpiloter, vi møder undervejs, som med omhu forklarer, hvad deres arbejde indebærer, og ikke mindst hvordan det påvirker dem. For det handler ofte om liv og død, når jagerpiloterne er på missioner. Og det er vigtigt, at befolkningen får indblik i, hvad politiske beslutninger fører til ude i den virkelige verden.

"Første gang, jeg blev udsendt, var det til Balkan. Dengang var Forsvaret meget lukket, og der var ikke rigtig nogen, som ville sige noget til nogen. Men det er vigtigt, at fortælle dem på den anden side, hvad vi går og laver. Det er jo dem, der stemmer på de politikere, som sætter os i værk," forklarer piloten MET om, hvorfor han gik med til at medvirke i "Jagerpiloterne".

Et mere åbent forsvar

Heldigvis er Forsvaret og dets medarbejdere ifølge både MET og Flemming Lyngse blevet bedre til at invitere folk indenfor. Flemming

Lyngse har før arbejdet sammen med Forsvaret om dokumentarserien "Frømandskorpset". Tv er en effektiv måde at kommunikere til befolkningen på, og Forsvaret har siden januar fået over 90 henvendelser fra produktionsselskaber, der ønsker at indgå et mediesamarbejde. Heriblandt var STV Productions.

Flemming Lyngse og hans tv-hold fra STV fulgte forskellige jagerpiloter og medarbejdere fra Flyvevåbnet igennem otte måneder. De overværede både øvelser i luften, øvelser på jorden og faktiske missioner, hvor piloterne smider bomber, og liv går tabt. Disse episoder er gennem fem afsnit blevet videreføret til seerne. Og for både instruktøren og piloten MET har det været vigtigt, at dokumentaren giver et retvisende billede af, hvad der foregår. Også selv om dette billede ikke altid er rosenrødt.

"Jeg synes, at 'Jagerpiloterne' giver et ret unikt indblik i, hvad der er sket i løbet af de otte måneder. Jeg var ret spændt på at se, hvordan systemet ville reagere, når det, vi siger i optagelserne, ikke kun er udtryk for alt det gode. I første program siger jeg for eksempel, at det ikke gik som ventet i Libyen. Men der var ikke

et kvæk. Nogle gange rammer en bombe forkert, og det skal man også kunne snakke om. Det er jo også det, som gør det troværdigt, fordi selvfølgelig begår vi fejl en gang imellem. Vi er også mennesker," siger MET.

Oplysning for demokratiet

"Jagerpiloterne" er et tv-program, der hverken skal underholde eller nødvendigvis forarge, men derimod et program, der skal oplyse befolkningen om, hvad der sker, når politikerne beslutter, at Danmark skal gå i krig.

"Det handler om at sige, 'det her beder I os om at gøre, og det her sker der, når I beder os om det'," siger MET.

"På mission sidder vi jo hver anden dag og overværer destruktions. I nyhederne bliver det ofte fremstillet ret klinisk a la: 'F-16 27 har fløjet fire missioner og kastet to bomber'. Men der står ikke, hvad det egentlig indebærer. Og det er det, vi har haft mulighed for at vise folk."

For Flemming Lyngse var den største overraskelse under optagelserne, hvor meget vi egentlig er i krig, og hvor slem krigen er.

Hans oplevelse inden optagelserne var, at det var lidt ligesom tandlægeoperationer. Lidt ube-

hagelige, men ikke noget større. Men som tiden gik, ændrede han opfattelse, og han blev mere klarover, hvor vigtigt det er, at befolkningen er oplyst på et højere niveau, end hvad korte nyhedsnotitser kan.

"Jeg synes, det er et krav i et demokratisk land, at vi holder os informeret om konsekvenserne af de beslutninger, der bliver truffet på vores vegne. I hvert fald når det handler om krig. Man behøver ikke holde sig informeret i detaljer om kulturpolitik eller fi-

nanspolitik, men når der er liv på spil, bør vi vide præcis, hvad vi beder om," siger Flemming Lyngse.

"Det er ikke min opgave at tage stilling til, hvad der er rigtigt eller forkert. Jeg lægger det frem, så folk kan se det, og så er der nogle andre, der diskuterer, om det er godt eller dårligt. Men én ting har jeg erfaret efter optagelserne. Hvis vi endelig skal udsende nogen, er det de rigtige mennesker, vi sender af sted. Det er folk, som reflekterer over det, de laver." ■

MET, medvirkende i "Jagerpiloterne" og Flemming Lyngse, instruktøren bag dokumentarserien. Foto: Celine Emma la Cour

SAGT & SKREVET OM
FORSVARET

Stadig flere vestlige tropper kæmper imod Taleban

”Man har kigget på udviklingen de seneste år, hvor flere og flere særligt af de tyndt befolkede områder er faldet til forskellige oprørsbevægelser. Man har set, at på et tidspunkt vil også de tætbefolkede områder kunne falde. Så det har handlet om at standse ulykken med så få indsatte soldater som muligt.”

David Vestenskov, projektforsker og analytiker ved Forsvarsakademiet, om baggrunden for, at USA sender yderligere 3.000 soldater til Afghanistan, imens Danmark sender yderligere 55.

Deadline på DR2

18. oktober 2017

De kæmper om Kirkuk: Danmark træner begge parter

”Jeg siger ikke, at det er let. Men når man engagerer irakiske og kurdiske styrker i kampene mod Islamisk Stat, så er man nødt til at overveje og planlægge for det, der kommer bagefter.”

Lektor ved Aalborg Universitet Søren Schmidt er overrasket over, at den amerikanske strategi for indsatsen ikke har taget højde for, at irakere og kurdere vil begynde at kæmpe indbyrdes om territorier, når Islamisk Stat bliver slået tilbage.

Politiken

16. oktober 2017

Milepæl: Poli og hjemmeværn har brugt over en million timer på grænsekontrol

”På grund af grænsekontrollen har vi afvist en terrorist, der ville planlægge et bombeangreb i Danmark. Han blev efterfølgende arresteret i Tyskland og idømt seks års fængsel. Så jeg synes, de timer er givet særdeles godt ud.”

Sådan svarer forsvarsordfører for Venstre Markus Knuth på kritikken fra Radikale Venstre, der vil have afskaffet grænsekontrollen.

Politiken

13. oktober 2017

Rusland kritiserer Claus Hjorth for ”uvenlig” retorik

”Vi må konstatere, at vi endnu en gang hører ikke-konstruktiv, uvenlig retorik i forhold til den angivelige russiske trussel fra danske embedsmænd. Desværre er det blevet en tradition og en vane, en dårlig vane. (...) Det er åbenlyst, at den slags afstikkere har til formål at øge forsvarsudgifterne i kongeriget.”

Maria Sakharova, en talskvinde fra det russiske udenrigsministerium, fremhæver udtalelser fra forsvarsminister Claus Hjorth Frederiksen (V) om konflikten i Ukraine op til forhandlingerne om et nyt forsvarsforlig som et eksempel på anti-russisk retorik.

Berlingske

12. oktober 2017

KLUMME

Af **Christian Brøndum**
journalist

Uniformer i gaderne bliver dagligdag

Da regnen af sten og hestepærer mod de opstillede husarer ved Fælledens på Østerbro i København blev for voldelig, lød signalet ”frem”. Med trukne sabler trængte husarerne demonstranter og pøbel baglæns, mens politifolkene brugte deres stave flittigt. Demonstranterne svarede igen med blandt andet pakker med snus, som sved i øjnene på husarerne og medvirkede til det almindelige kaos.

Året var 1872; konfrontationerne mellem den gryende arbejderbevægelse på den ene side, og autoriteter og kapitalister på den anden voksede, og pludselig blev en eskadron husarer involveret i, hvad man vel i dag ville kalde ”særlig hjælp til politiet”.

”Slaget På Fælledens” har fået en nærmest mytisk klang, og er formentlig en grund til, at myndighederne i Danmark i sammenligning med andre lande har været tilbageholdende med at indsætte soldater i opgaver, hvor de risikerer konfrontation med civile.

Ifølge en rapport fra Center for Militære Studier i december sidste år, ”Soldater i Europas gader”, er der vitterligt væsentligt længere mellem brugen af soldater i Danmark end i lande som Norge, Storbritannien og Frankrig.

Men ifølge regeringens nylige udspil til forsvarsforlig for 2018-2023 må Forsvaret indstille sig på at blive brugt mere i fremtiden, hvis eller når et terrorangreb eller en anden større alvorlig hændelse truer sikkerheden i det civile samfund. Livgarden skal opstille et fjerde vagthold, som fra Gothersgade Kaserne skal kunne indsætte 80 soldater med nærmest intet varsel i hovedstaden eller rykke ud til andre dele af landet på meget kort tid. Desuden skal Hæren opstille en let infanteribataljon på 500 mand, hvoraf dele skal kunne indsættes til eksempelvis bevogtningsopgaver. Det er opgaver, som kommer oven i Forsvarets aflastning af politiet ved grænserne og ved bevogtning – med skarplade våben – af særligt udsatte steder i København, der blev indledt i september i år.

Hvis man havde forestillet sig, at synet af soldater med rifler i de københavnske gader ville fremkalde protester, så blev man skuffet. I de første dage efter indsættelsen rapporterede adskillige medier om befolkningens udradiske møde med soldaterne. Til Information sagde Politiforbundets formand, Claus Oxfeldt, at ”det er fantastisk dygtige soldater, vi har i Danmark, og når befolkningen tager det så roligt, som den gør, tager jeg det også roligt. Jeg troede egentlig, der ville komme en reaktion. Men det gjorde der så ikke”.

Som fagforeningsformand tilføjede Oxfeldt, at han gik ud fra, at der var tale om en midlertidig indsættelse. Men uanset varigheden af den aktuelle indsats bliver der altså politisk lagt op til en mere omfattende og formaliseret brug af soldater til opgaver, der hidtil har været anset som politiopgaver.

Ifølge rapporten fra Center for Militære Studier er der også andre betydelige forskelle på brugen af soldater til civile opgaver i de lande, som rapporten har set nærmere på. I Danmark er samarbejdet mellem forsvar og politi i høj grad uformaliseret. Men i alle lande var der på undersøgelsestidspunktet uklarheder i samarbejdsre-

gimet. Uklarhederne betød i Danmark, at Hjemmeværnet måtte trækkes tilbage fra bevogtningen af Krudttønden efter terrorangrebet i 2015, i Oslo betød de omstændelige administrative processer, at helikoptere kom for sent i luften under Breivik-angrebet i 2011, og i Paris betød begrænsninger i soldaternes mandat, at de tøvede med at gribe ind, da terrorister stormede Bataclan-teatret i november 2015.

Desuden konstaterer rapporten, at der hersker uklarhed om soldaters retsstilling og retssikkerhed, når de løser opgaver for politiet. Blandt andet kan det overvejes, ”om vi i Danmark grundlæggende ønsker et system, hvor forsvarets personale (når de agerer i politiets tjeneste) behandles efter samme regler som politiet, eller om systemet bør tage højde for soldaternes særlige uddannelse og udstyr”, skriver forfatterne.

Forsvarsadvokat Torben Kock, der er fast advokat for ansatte i politiet og i Forsvaret, er ikke i tvivl om behovet for at ensarte soldaters og politifolks retssikkerhed. I fagbladet Officeren fortalte han for nylig om en episode, hvor specialoperationsstyrker sammen med folk fra Politiets Aktionsstyrke opsporede den person, der sidste år skød og ramte to politifolk og en civil på Christiansia. Gerningsmanden åbnede ild mod sine forfølgere, men blev selv skudt og dræbt af en af soldaterne. Men da Den Uafhængige Politiklagemyndighed efterfølgende skulle afhøre de involverede om forløbet, blev kun politiansatte udstyret med en sigtets rettigheder og advokatbistand. Den forskelsbehandling betød, at Torben Kock bad de forsvarsansatte om at tage hjem uden at blive afhørt.

Efter alt at dømme er der nu en afklaring af blandt andet soldaternes retsstilling på vej. Forhåbentlig lykkes det at få reglerne på plads og indøvet, inden den første skarpe konfrontation mellem soldater og civile sker. ■

Klummen er et udtryk for klummeskribentens holdning og vurdering og ikke et udtryk for Forsvarets eller Værnsfælles Forsvarskommandos synspunkter.

Christian Brøndum har skrevet om forsvar i Berlingske fra 1998 til 2016 og er nu partner i DefenceWatch.

Journalist Christian Brøndum. Foto: Privat

på mission for Danmark

Med dansk flag på skulderen kæmper Forsvarets ansatte for Danmarks sikkerhed og demokratiske værdier ude i verdens brændpunkter.

Med de nye sider "På mission for Danmark" giver Forsvarsavisen dig her et løbende overblik over de internationale missioner, som

Forsvarets soldater er udsendt til. Her kan du læse om missionernes formål, hvilke opgaver de danske soldater løser, samt blive opdateret på

de seneste fremskridt i missionerne. Vi begynder i denne avis med de fire FN-missioner, som Forsvaret har udsendt soldater til.

Missionens navn: UNCMAC, United Nations Command Military Armistice Commission

Udstationeret personel: 2 medarbejdere

Hvor: Missionens hovedkvarter i Seoul og omkring den demilitariserede zone mellem Nordkorea og Sydkorea.

Historisk baggrund:

Forsvaret har haft danske officerer i UNCMAC siden maj 2009. Men FN-missionen går helt tilbage til 1950, hvor Nordkorea angreb Sydkorea, og FN's Sikkerhedsråd vedtog en resolution for at beskytte Sydkorea. I 1953 blev en aftale om våbenhvile mellem de to lande indgået. Og Nordkorea og Sydkorea gik med til at etablere en skillelinje omkring den 38. breddegrad og trække sig to kilometer væk fra skillelinjen, så der på den måde blev skabt en fire kilometer bred demilitariseret zone mellem nord og syd. Den midlertidige aftale om våbenhvile blev aldrig fulgt op af en egentlig fredsafstale og gælder således stadig i dag. Det er FN, der har ansvaret for sikkerheden i den demilitariserede zone, forkortet DMZ, og i Sydkorea.

I 2000 og 2002 etablerede FN-missionen efter aftale med Nordkorea to transportkorridorer mellem nord og syd, så de to lande blev forbundet. Formålet med den østlige korridor var at skabe mulighed for, at sydkoreanerne kunne besøge et feriekompleks nord for den demilitariserede zone. Korridoren i vest giver adgang til et stort industrikompleks, hvor sydkoreanske firmaer kan forarbejde råmaterialer ved hjælp af nordkoreansk arbejdskraft. Der har været op til 60.000 nordkoreanere ansat. Passagen mellem nord og syd sker under strikse forhold. Al passage skal godkendes af UNCMAC, og derfor har FN-missionen oprettet to Corridor Control Teams. Desværre er begge korridorer nu lukket på grund af forskellige uenigheder mellem Nord- og Sydkorea.

Det danske bidrag:

Det danske bidrags opgave er overordnet at holde øje med, at våbenhvileaftalen mellem Nordkorea og Sydkorea bliver overholdt. Indledningsvis bestred Danmark stillingen som chef for kontrollen af den østlige transportkorridor. Siden 2011 er denne stilling flyttet til den vestlige korridor. De daglige opgaver

består i at sørge for, at al dokumentation er i orden samt at koordinere eventuelle transporter gennem korridoren. Da denne opgave er blevet begrænset grundet lukningen af korridoren, varetager den danske major også forskellige opgaver i forbindelse med planlægning og gennemførelse af inspektioner af de sydkoreanske militære enheder placeret ved den demilitariserede zone. Dette med henblik på at sikre, at alle aftaler i våbenhvilen omkring antal soldater og våben bliver overholdt. Ligeledes gøres der også en stor indsats for at uddanne de sydkoreanske soldater i overholdelse af de indgåede aftaler, således at man undgår utilsigtede konfrontationer mellem nord og syd.

Den anden officer holder til i den sydkoreanske hovedstad, Seoul, hvor missionens hovedkvarter befinder sig, og har til opgave at planlægge inspektioner, der både foregår med helikoptere, køretøjer og til en vis grad med patruljebåde. I forbindelse med hændelser, der kunne tyde på overtrædelse af våbenhvileaftalen, så er det ligeledes en opgave at deltage i efterforskningen af disse hændelser.

Seneste nyt:

De seneste måneder har naturligvis været præget af de prøvesprængninger, Nordkorea har gennemført. Det har dog ikke haft den store indflydelse på missionens daglige virke. Samtidig har der ikke været rapportering om unormal aktivitet blandt nordkoreanske enheder i den demilitariserede zone.

Opgaveløsningen fortsætter dermed som normalt, og da der overhovedet ingen kommunikation foregår mellem Nord- og Sydkorea, ud over hvad man kan læse i medierne, så er der ikke noget, der tyder på, at en løsning på konflikten er nært forestående.

X2

Missionens navn: MINUSMA, United Nations Multidimensional Integrated Stabilization Mission in Mali

Udstationeret personel og materiel: 64 medarbejdere,

herunder tre stabsofficerer samt et C-130J transportfly

Hvor: Bamako, Mali

Historisk baggrund:

FN's fredsbevarende mission MINUSMA i Mali har eksisteret siden april 2013, og Forsvaret har deltaget siden december 2013. I begyndelsen af 2012 udførte forskellige grupper, blandt andet fra tuareg-folket, et berberisk nomadefolk også kendt som det blå folk, en serie af oprør mod regeringens styrker i det nordlige Mali. I marts 2012 overtog en militærjunta af soldater, utilfredse med regeringens manglende evne til at nedkæmpe den tuareg-ledede opstand, magten fra regeringen ved et militært statskup. Efterfølgende har FN støttet i opbygningen af en malisk overgangsregering.

Det danske bidrag:

Forsvaret har siden 2013 deltaget i MINUSMA med støtte til ASIFU (All Sources Information Fusion Unit). I begyndelsen bestod bidraget af 12 personer - i dag er det reduceret til tre efterretningsspecialister, som holder til i missionens hovedkvarter.

Et dansk C-130J transportfly har af to omgange været udsendt til MINUSMA. Første gang i 2014 og nu den aktuelle udsendelse fra slutningen af maj til den 15. november 2017. Det nuværende samlede danske bidrag består af to dele. En force protection-del, der er sammensat af mandskab fra Hjemmeværnet og Flyvevåbnets Eskadrille 660, og en del, der understøtter flyvning med C-130J, der primært består af mandskab fra Air Transport Wing. Tilsammen skal de sikre, at C-130J flyet på en sikker og effektiv måde støtter MINUSMA med transport af gods, mandskab og sårede.

Desuden skal bidraget kunne udføre fotorekognoscering, hvis behovet opstår. Transportflyvning er nødvendig, fordi afstandene mellem byerne i Mali er meget store, og derudover er truslen fra vejsidebomber på landevejene stor.

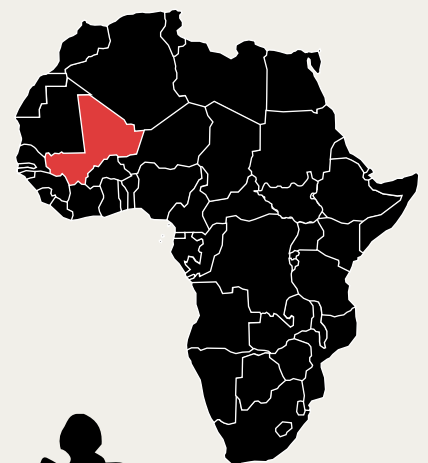
Når flyet er på mission, består besætningen af en fartøjschef, en andenpilot, to loadmasters, crew-chief, avionik-tekniker, fly away security-soldater og et lægefagligt element. Sammen skal de sikre, at flyet løser missionerne, og at alle kommer sikkert frem og tilbage.

Seneste nyt:

Fra ASIFU er meldingen, at situationen i Mali ikke er blevet mindre anspændt i løbet af 2017. Der er en tendens til, at oprørerne er begyndt at sprede deres aktiviteter fra det østlige Mali ned mod den centrale del af landet. Trusselsniveauet i Bamako, som generelt er lavt, er dog uændret.

Fra C-130J fløj den første mission for FN indtil den 12. oktober, har det transporteret 6.300 passagerer og 148 tons gods. Langt de fleste flyvninger er transport af gods og passagerer mellem byerne Bamako, Mopti, Tessalit, Timbuktu og Gao. Én gang er der blevet droppet forsyninger til en hollandsk enhed.

Derudover er det danske bidrag blevet sat i spidsen for at koordinere bevogtningen af Camp Senou, som er en stor FN-lejr, hvori Camp Bifrost er placeret, og det danske bidrag er indkvarteret.

X64

FN

Næsten alle Forsvarets internationale missioner har enten haft et FN-mandat eller har været deciderede FN-operationer, hvor de danske soldater har båret den blå hjelm eller den blå baret. Omkring 50.000 danske soldater har været på omkring 30 FN-missioner i Europa, Mellemøsten, Asien og Afrika.

Missionens navn: UNMISS, United Nations Mission in the Republic of South Sudan

Udstationeret personel: 10 medarbejdere

Hvor: Juba, Sydsudan

Historisk baggrund:

Den 9. juli 2011 blev Sydsudan det nyeste land i verden, da det løsrev sig fra Sudan efter en folkeafstemning, hvor næsten 99 % stemte for selvstændighed. Samme dag blev UNMISS etableret, og danskere har løbende deltaget i missionen.

I december 2013 udbrød der uroligheder i Juba, som spredte sig til andre dele af landet. Det resulterede i en national politisk og sikkerhedsmæssig krise, og op mod en halv million mennesker blev internt fordrevne. Efterfølgende styrkede FN sit mandat for at beskytte civilbefolkningen, sikre at menneskerettighederne overholdes og støtte leveringen af humanitær hjælp.

Det danske bidrag:

FN-missionens formål var oprindeligt at sikre fred, sikkerhed og udvikling i Sydsudan. Herunder også at støtte regeringen i en statsdannelse, hvor der kan regeres effektivt og demokratisk med respekt af menneskerettigheder, samt at beskytte civilbefolkningen. Efter urolighederne i 2013 og senere er missionens mandat ændret til primært at dreje sig om beskyttelse af civilbefolkningen og sikre humanitær bistand til de millioner af nødlidende i landet.

Danmarks bidrag til FN-missionen UNMISS består af stabsofficerer, som alle arbejder i et af de to missionshovedkvarterer i Sydsudans hovedstad, Juba. Her har de til opgave at løse en række forskelligartede opgaver. Chefen for det danske bidrag er samtidig chef for sektionen for civil-militært samarbejde (CIMIC), der koordinerer missionens støtte til den humanitære indsats, der ydes af de forskellige humanitære organisationer under FN. I CIMIC-sektionen arbejder yderligere en dansker. Derudover beskæftiger to danskere sig

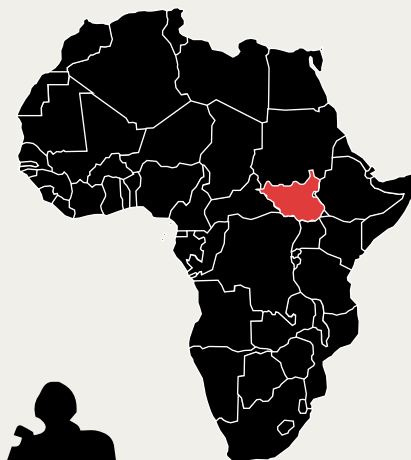
med forskellige kontrolfunktioner i missionen, for eksempel kontrol af brændstofforbrug. Missionen har sin egen flyflåde, som opereres af en stab, hvor der også sidder en dansker. En anden dansker er udsendt som ingeniørofficer og støtter med planlægning af bygge- og ingeniøropgaver i missionen. De øvrige danskere arbejder med henholdsvis logistik, overordnet planlægning og køretøjskontrol og transportopgaver.

Seneste nyt:

De seneste måneder har missionen været meget hæmmet i udførelse af de mandaterede opgaver, ikke mindst på grund af manglende samarbejdsvilje fra den sydsudanesiske regerings side. Efter missionen besluttede at indsætte yderligere cirka 4.000 FN-soldater med henblik på at øge sikkerheden i og omkring hovedstaden samt for at sikre, at missionen kan løse den humanitære opgave, har regeringen bevidst afvist at samarbejde med missionen og som eksempel nægtet indrejse for nyt personel til missionen. De humanitære organisationer bliver ligeledes chikaneret, og flere nødhjælpsarbejdere er blevet dræbt. Dette går desværre ud over civilbefolkningen, der i mange områder lever under sultegrænsen.

På det overordnede politiske niveau er der desværre langt fra fremskridt at spore, og der er fortsat kampe mellem regeringstropper og oppositionsstyrker.

Der er gjort mange tiltag fra det internationale samfund og nabolande for at bringe de stridende parter til forhandlingsbordet, men foreløbig uden held, hvilket primært går ud over civilbefolkningen, der er meget stammeopdelt. Ud over at flere hundrede tusinde mennesker er internt fordrevne, er mange også flygtet til nabolandene.

X10

Danske officerer på patrulje i Sydsudan 2013
Foto: Lars Bøgh Vinther, Forsvarsgalleriet.

Missionens navn: UNTSO, United Nations Truce Supervision Organization

Udstationeret personel: 12 medarbejdere

Hvor: Mellemøsten

Historisk baggrund:

UNTSO er FN's første fredsbevarende mission, og den blev etableret i 1948. Ifølge en FN-plan fra november 1947 skulle Palæstina deles i en jødisk stat og en arabisk stat med Jerusalem som internationalt område. Men da Storbritannien opgav sit mandat over Palæstina, blev Israel proklameret som stat. Dagen efter angreb palæstinensiske arabere – støttet af arabiske stater – Israel. Derfor besluttede FN i 1948 efter resolution nr. 50 at indsætte en FN-mægler med observatører til at overvåge standsningen af fjendtlighederne.

I takt med krigen i 1956, 1967 og 1973 har FN-observatørernes opgaver ændret sig, men de er forblevet i området for at forhindre, at isolerede hændelser eskalere og bliver til større konflikter.

Det danske bidrag:

FN-missionens observatører har til opgave at overvåge, at våbenhvilerne mellem Israel og dets nabolande overholdes, at indgåede aftaler overholdes, at forhindre at isolerede hændelser udvikler sig til større konflikter, samt at assistere de øvrige FN-missioner i området. Det drejer sig om UNDOF (United Nations Disengagement Observer Force) på Golan og UNIFIL (United Nations Interim Force in Lebanon) i Libanon.

Danmark har FN-observatører i Israel, Libanon, Egypten og Syrien. Deres opgave er at varetage en del forskelligartede opgaver. Det gør de ved dels at løse observatøropgaver for de to øvrige FN-missioner i området samt ved at besætte UNTSO-stillinger på forbindelseskontorer i Syrien, Israel, Jordan (fra Israel) og Egypten.

Opgaverne spænder således bredt, dels geografisk, men også i forhold til hvilket arbejde man skal udføre, fra deciderede militære observationsopgaver til samarbejde med de forskellige diplomatiske repræsentationer i området. Grundet de mange varierende opgaver er alle danskere udsendt til UNTSO i en periode på 12 måneder og ikke som normalt seks måneder.

Seneste nyt:

Borgerkrigen i Syrien har naturligvis haft stor effekt på de observatører, der opererer på Golan, især den syriske del. Tilbage i 2014 blev de interne kampe så heftige, at det blev nødvendigt at evakuere de ubevæbnede FN-observatører til den israelsk-kontrollerede del af Golan. Dette gjorde man af sikkerhedsmæssige årsager, da man vurderede, at en evakuering i tilfælde af en farlig situation ikke ville kunne foretages hurtigt nok.

I takt med at udviklingen er gået i retningen af mere "normaliserede" forhold på den syriske del af Golan, er man begyndt på planlægningen af en trinvis tilbagevenden til området. Det er en stor opgave, da de fleste observationsposter og andre installationer generelt er blevet ødelagt under borgerkrigen og derfor skal genopbygges. Der er i gennemsnit tilknyttet fem til seks danskere til UNDOF, og heraf er enkelte allerede vendt tilbage til den syriske side og løser opgaver fra et midlertidigt FN-hovedkvarter uden for Damaskus.

I Libanon er situationen stort set uforandret igennem det seneste par år, kun med enkelte hændelser, der indimellem skaber spændinger i området.

X12

FORSVARET VARMER OP TIL LEDERSKAB

I hele 2018 har Danmark ledelsen af SNMG1, den ene af NATO's fire stående flådestyrker. Derfor bliver der i dette efterår varmet op på de danske fregatter og støtteskibe.

TEKST OG FOTO: STEFFEN FOG / VFK

NATO Fra 1. januar 2018 og året ud har Danmark lederskabet af NATO's ene stående flådestyrke, den såkaldte SNMG1 (Standing NATO Maritime Group 1). Men allerede i dette efterår deltager fregatten "Niels Juel" og støtteskibet "Esbern Snare" i flådestyrken. Det sker for at blive integreret i flådestyrken, indøve samarbejdet med de andre skibe og så sige at varme op og blive klar til at tage lederskabet næste år. På NATO-lingo siger man, at de to danske skibe lige nu gennemløber en såkaldt Force Integration Period (FIP).

"Også i denne verden er det vigtigt med netværk, og under FIP'en lærer vi de andre besætninger at

kende og deres metoder og operationsmønstre. Det er en god forberedelse forud for, at vi overtager lederskabet i 2018," forklarer Søren Nordby, orlogskaptajn og næstkommanderende på fregatten Niels Juel.

Udnytter andre øvelser

I september foregik integrationen i regi af flådeøvelsen Northern Coasts (NOCO) i Østersøen, og i oktober i regi af øvelsen Brilliant Mariner i Middelhavet. Man udnytter allerede planlagte øvelser for at undgå, at SNMG1-styrken selv skal bruge tid og ressourcer på at arrangere sine egne øvelser.

"Det er meget bedre, hvis man kan komme til et område, hvor der allerede er sat en øvelse op, hvor

øvelsesområderne er bestilt, og hvor der kommer andre enheder, end dem SNMG1 selv råder over. For eksempel kom der på NOCO også en ubåd og flere fly, som vi så også kunne træne med," siger Søren Nordby.

Stort udbytte for Danmark.

At deltage i en af NATO's stående flådestyrker – og i hele 2018 ligefrem lede den – er en stor gevinst og et stort boost for Søværnet – og for Danmark.

Det giver et stort løft professionelt og et indgående kendskab til, hvordan flådestyrken fungerer. De danske besætninger lærer de andre skibe, deres besætninger og deres operationsmønstre rigtigt godt at kende. På den måde bliver NATO's

styrker mere sammentømrede, professionelle og effektive.

"Vi sejler med de skarpe drenge her. Vi er helt oppe i superligaen, og derfor skal vi også være klar til at indgå i superligaen. De stående flådestyrker har længe været smeltediglen for udvikling af doktriner for flådestyrker. Det, at vi er med til det, holder det danske søværn på forkant," siger Søren Nordby.

Han er glad for den megen erfaring og træning, deltagelsen giver.

"Alle på skibet får meget ud af det her. Det er jo ikke kun besætningen i O-rummet (operationsrummet, red.), der får noget ud af det her. Det er hele skibet, der er spændt op her. For man kan ikke sige, at man er et ordentligt kamp-

skib, hvis ikke alle dele af skibet fungerer," siger han.

Understøtter alliancen

Søren Nordby peger på, at de stående flådestyrker er et vigtigt bidrag til at forsikre alle om, at NATO-landene står sammen i solidaritet.

"Hvis vi viser tilstedeværelse og viser, at vi har evnen og viljen til at forsvare alliancen, giver det en forsikring til de lande, som i særlig grad er bange for aggression, om at resten af NATO står bag. De stående styrker er en del af NATO's beredskab, som til enhver tid er på havet. Når Danmark deltager i styrken, deltager vi naturligvis også i den assurance (sikkerhed, red.), som styrken skaber," slår Søren Nordby fast. ■

En af de ting, der skal øves i integrationsperioden, er boarding – altså hvor et parti soldater fra et skib border – det vil sige går om bord – på et andet skib.

SNMG1

Standing Nato Maritime Group nr. 1 (SNMG1) er en samling NATO-skibe som er på højt beredskab klar til at imødegå trusler mod NATO. SNMG1 består af seks fregatter fra forskellige NATO-lande samt et tankskib.

I dette efterår samt hele 2018 indgår den danske fregat "Niels Juel" og støtteskibet "Esbern Snare" i SNMG1, og Danmark har lederskabet af SNMG1 fra 1. januar og hele 2018.

NIELS JUEL

Fregat af Iver Huitfeldt-klassen
Søværnets mest slagkraftige skibstype. Fregatterne kan bruges som luftforsvar, eskorte og ildstøtte til landoperationer. Skibene er udstyret med seks våbensystemer, som bruges både til forsvar og angreb. Bevæbningen på skibene består af flere forskellige missiler, maskinkanoner, antiubådstorpedoer og maskingeværer.

Længde: 138,7 m
Bredde: 19,8 m
Dybgang: 4,56/6,45 m
Deplacement: 5.462/6.645 tons
Fart: 28 knob (52 km/t)
Aktionsradius: ca. 9.000 sømil (16.600 km)

Helikopter: 1
Bevæbning: Harpoon sømålsmissiler, ESSM luftmålsmissiler, lockheed Martin multimissillauncher, 76 mm maskinkanon, 35 mm maskinkanon, MU 90 antiubådstorpedo, 12,7 mm tungt maskingevær

INTERNATIONALT FORSKNINGSSAMARBEJDE SKAL STYRKE OPERATIONER I ARKTIS

Et Hercules transportfly gør klar til at flyve over havet omkring Nordpolen, for at smide GPS-bøjer ud.
Fotos: Besætningen, ATW.

Bøjerne, der er udviklet i samarbejde med NASA, skal hjælpe forskere til at få informationer om vejrforhold, isens tilstand og klimaændringer.

Et internationalt forskningsinitiativ skal styrke samarbejdet mellem de arktiske landes militær og forbedre færdselssikkerheden i de isfyldte farvande.

AF MARTIN SCHMIDT JØRGENSEN / VFK

FORSKNING

Danmark er et af de otte lande, der er med i samarbejdet International Cooperative Engagement Program on Polar Research (ICE-PPR). Det er et militær-til-militær samarbejde baseret på forskning, og formålet er hovedsageligt at tilpasse militære operationer til klimaændringerne i Arktis.

”De ændrede forhold i Arktis gør, at der er stigende aktivitet i området. Der sker en øget udvinding af ressourcer, der foregår mere sejlads, og generelt er der en øget tilstedeværelse, så blandt andet USA, Canada og Danmark har et større ansvar for at overvåge, hvad der foregår,” siger Charlotte Wiin Havsteen, der er afdelingschef ved Forsvarets Center for Operativ Oceanografi (FCOO) i Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse (FMI).

Det var US Office of Naval Research, der tilbage i 2015 tog initiativ til samarbejdet, så man i fællesskab kunne tilpasse operationer i området til isens tilbagetog.

Ud over Danmark er der syv andre lande involveret, heriblandt USA og Canada, der begge nyder godt af det danske samarbejde.

”De andre lande har ikke meget erfaring med at sejle deroppe, men det har Danmark. Vi har stor erfaring, så også på den front kan vi bidrage til samarbejdet. Igenem forskning hjælper vi hinanden med at finde ud af, hvordan vi bedst kan støtte hinanden under operationer og øvelser i det arktiske område,” siger Charlotte Wiin Havsteen.

En stor opgave for Forsvaret

Smeltning af iskappen betyder bedre mulighed for transport og udvinding af ressourcer omkring Grønland og Arktis, og for Forsvaret betyder klimaændringerne, at man får nemmere ved at bevæge sig rundt i området.

”Ulempen er så, at man har et større område, man skal dække og bevæge sig i. Specielt for Søværnet og Flyvevåbnet ligger der bare en større opgave i, at man skal til at patruljere større områder. Kom-

bineret med den øgede aktivitet kræver det et helt andet beredskab i Grønland end tidligere,” siger Johannes Riber Nordby, der er militæranalytiker ved Forsvarsakademiet (FAK).

De større områder med mulighed for færdsel vil betyde mere aktivitet, både militært og civilt. Det medfører uundgåeligt også flere opgaver som miljøbekæmpelse og retningsopgaver, men den største udfordring bliver at navigere i de nye og ukendte farvande.

”Det er områder, der ikke er opmålt overhovedet, så man aner simpelthen ikke noget om dem. Man sejler nærmest med bind for øjnene derinde, så der ligger en kæmpe opgave i at få opmålt de her områder,” siger Johannes Riber Nordby.

Samarbejde med NASA

Netop det at få overblik over de nye farvande er en af de udfordringer, man forsøger at løse. Tilbage i maj afholdt ICE-PPR et møde, hvor det blev vedtaget, at et dansk Hercules-fly skulle hjælpe med at smide oceanografiske bøjer i havet omkring

Nordpolen. Bøjerne er udviklet i samarbejde med NASA, og opgaven blev løst med succes tilbage i september i år.

”Bøjerne skal hjælpe de civile forskere med at indhente flere data. Forsvarets opgave består ikke i at forudsige, om klimaet ændrer sig, men derimod at benytte informationerne og forskningsresultaterne til at operere mere sikkert i Arktis og tilpasse sig klimaændringerne,” siger Charlotte Wiin Havsteen.

”Og for Danmark er det især vigtigt at indhente så mange informationer som muligt. Danmark er nemlig Lead for Situational Awareness, der er et af samarbejdets foreløbige fem fokusområder. Som Lead for et fokusområde har man det overordnede ansvar for de tilhørende forskningstiltag, og det varetages af FCOO ved FMI.

”Vores opgave består i at holde styr på, hvad der foregår i området. Hvor er der fly, og hvor er der skibe. Med andre ord, hvem er hvor, hvornår og hvorfor,” siger Charlotte Wiin Havsteen. ■

ICE-PPR

International Cooperative Engagement Program on Polar Research

8 lande:

USA, Canada, Island, Norge, Sverige, Finland, New Zealand og Danmark.

Startet af US Office of Naval Research i 2015.

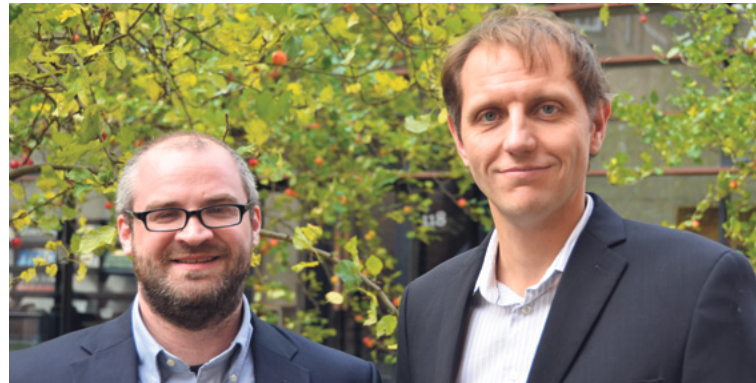
I øjeblikket har projektet fem fokusområder:

1. Situational Awareness – Lead Danmark (ved FCOO/FMI)
2. Human Performance – Lead Canada
3. Platforms – Lead Finland
4. The Environment – Lead USA
5. Experiments and Exercises – Lead Canada

Nye internationale forskere til FAK

UDDANNELSE: Forsvarsakademiet, FAK, har dette efterår sagt goddag til to nye, usædvanlige forskere ved Institut for Militære Operationer. Sociolog Edward Lucas (th. på billedet) og Thomas A. Crosbie, statskundskab, skal forske, undervise og udvikle Forsvarsakademiets uddannelser de kommende år. De kommer fra Canada og har begge en ph.d. Det er første gang, FAK ansætter lærerkræfter, der kun taler engelsk. ■ /TJ

Rikke Haugegaard på besøg i MINUSMA, Mali. Foto: Peter Albrecht.

AF THOMAS JERICHOW / FAK

FORSTÅELSE

Tusindvis af danske soldater har de seneste 15 år deltaget i komplicerede operationer langt fra Danmark.

Ofte i samfund og under forhold, der ligger de fleste danskere fjernt. Erfaringerne er mange. Både de gode og de dårlige, men en ting er gået igen i manges erfaringer.

Kendskab til lokale forhold, kulturel dynamik og traditioner har været afgørende for succes. Hvorfor skyder de på os lige nu? Hvad mener han, når han siger det? Hvorfor kom de ikke til det møde, vi havde aftalt?

Ofte har det været svært at forstå, hvorfor det gik godt eller skidt i samspillet med de lokale partnere. Derfor har Forsvarsakademiets Institut for Sprog og Kultur (ISK) udviklet et helt nyt værktøj kaldet "Kultur som operativt værktøj".

"Vi har efterhånden så mange erfaringer fra internationale missioner, at vi var klar til at udvikle et mere konkret analyseværktøj til officererne ude i missionen," fortæller antropolog og studielektor ved ISK Rikke Haugegaard.

Forstå andre end fjenden

Værktøjet består af en håndbog med en række spørgsmål, som gør det lettere for den enkelte at analysere, hvad de lokale og vores

samarbejdspartnere egentlig gør, og giver nogle bud på, hvorfor de gør det.

"Vi forestiller os, at vores 'Håndbog i Operativ Kultur' tages i brug i den indledende researchfase, hvor soldaterne er ved at opstille og forberede en konkret operation eller mission. I mange af de operationer, vi er involveret i for tiden, arbejder vi tæt sammen med lokale allierede, som også kan være meget anderledes end os i tilgange og kultur. Derfor er det langt fra bare 'fjenden', vi skal forstå bedre," fortæller Rikke Haugegaard.

"Vi skal også forstå, hvordan militære styrker påvirker magtbalancer, beslutningsprocesser og lokal økonomi i missionsområdet. Kulturel dynamik er gensidig påvirkning."

Internationalt perspektiv

Forsvarsakademiet har allerede i en årrække afholdt kurser og forelæsninger i kulturforståelse og analyse. På baggrund af de erfaringer udvikler Institut for Sprog og Kultur nu nye kurser, blandt andet flexmodulet 'Culture as Operational Enabler', som er et internationalt modul på Forsvarsakademiets Master i Militære Studier.

Et vigtigt element er en international tilgang. Både til emnet og kursister. Derfor afvikles kurser på engelsk, så deltagerne også kan hentes hos vores samarbejdspartnere i og uden for NATO. I efteråret 2017 afvikles flexmodulet med deltagere

fra dansk forsvar og internationale deltagere fra England og Finland.

Værktøjer og metoder kommer også til at indgå, når det nye feltreglement III skal revideres de kommende år. Her har ISK et godt samarbejde med Center for Landmilitære Operationer.

Vigtigt værktøj

En af de unge officerer, som har prøvet at arbejde tæt på andre kulturer, er kaptajn Henrik, der var udsendt til Afghanistan i 2010 og oplevede, hvordan han og kollegerne sendte forskellige signaler ud i lokalsamfundet.

"Det var tydeligt, hvor let det var for vores modstandere at fremstille os som endnu en af mange vestlige invasioner i Afghanistans historie. De havde også svært ved at forstå vores operationsmønstre. Jeg oplevede for eksempel et møde med de lokale, hvor de forskellige perspektiver tydeligt blev klare," fortæller Henrik.

"Hvad laver I egentlig her," spurgte de. "Vi bekæmper Taleban," svarede jeg. "De er jo lige dernede. Hvorfor gør I det så ikke," kom spørgsmålet lynhurtigt."

"De kunne simpelthen ikke forstå, at vi ikke bare gjorde noget. For dem var det jo tydeligt, hvad der foregik, men for os var det mere kompliceret," siger Henrik.

Han oplevede også, hvordan afghanerne forsøgte at anvende de danske soldater i lokale eller personlige opgør, og det

kunne være svært at gennemskue, hvad der egentlig foregik.

"Forståelsen for, hvordan modstandere, allierede og alle andre omkring vores mission opfatter os og hinanden, er afgørende for vores forståelse for de opgaver og udfordringer, vi skal løse. Derfor er kulturforståelse et vigtigt værktøj for os," siger Henrik. ■

FAKTA

Håndbogen "Operativ Kultur - en håndbog til integration af kulturanalyse i militær planlægning" udkommer ultimo november 2017. For bestilling af fysiske eksemplarer af håndbogen, kontakt sektionen for Militær Operativ Kultur på ISK/FAK v. Rikke Haugegaard, e-mail: riha@fak.dk.

Næste kursus i "Kultur som operativ enabler" ved Forsvarsakademiet afvikles i efteråret 2018. Læs mere om ansøgningsfrister og indhold på modulet på Forsvarsakademiets hjemmeside www.fak.dk i løbet af foråret 2018.

Husk at Institut for Sprog og Kultur også kan arrangere skræddersyede kulturbriefinger, tolkespil, kurser m.m. i din enhed.

Skriv til: FAK-KTP-ISK-OPSEK@mil.dk

Læs flere publikationer fra ISK på www.fak.dk / publikationer og søg på "Sprog og Kultur" eller søg i Forskningsdatabasen <http://pure.fak.dk/portal>

PUBLIKATIONER AKTUELLE UDGIVELSER FAK

A study of military technopolitics

LÆS Dette research-paper undersøger, hvordan de etiske og juridiske spørgsmål omkring Autonomous Weapon Systems (AWS) bliver forhandlet og retfærdiggjort af forskellige interessenter omkring det teknopolitiske domæne. Paperet kortlægger de forskellige aktører, og hvordan de hver især påvirker kritikken og retfærdiggørelsen af brugen af AWS.

The Kurds of Syria

LÆS Kurderne i Syrien deltager lige nu i den væbnede kamp mod ISIL sammen med den internationale koalition. Briefet fortæller historien om de syriske kurdes politiske kamp og forklarer, hvordan de over en kort periode i starten af den syriske borgerkrig mobiliserede og blev en vigtig taktisk allieret for koalitionen.

Supervision af nyudnævnte officerer

LÆS Briefet beskriver et aktionsforskningsprojekt med supervision af nyudnævnte premierløjtnanter i Hæren og deres møde med praksis gennem det første år. Projektet har undersøgt, gennem en række gruppesamtaler, de nyudnævnte officerers oplevelser og udfordringer. Projektet skal også ses som et læringsprojekt for Institut for Ledelse og Organisation, skoler, lærere og elever, der giver opdateret viden om premierløjtnantens praksis.

MATERIALER FRA FAK KAN BESTILLES ELLER DOWNLOADES SOM PDF PÅ FORSVARET.DK/FAK

FORSVARET SÆTTER 1.600 LASTBILER TIL SALG

Frem til 2023 vil Forsvaret skille sig af med godt 1.600 brugte lastvogne. Salget af de mange køretøjer sker via en netauktion og i takt med, at cirka 900 nyindkøbte lastvogne af mærket Scania leveres til enhederne.

Stort set hele Forsvarets nuværende lastvognspark på 1.883 lastbiler bliver i løbet af de kommende fem år sat til salg på www.b2bauctions.dk. Blandt undtagelserne er dog 263 pansrede MAN SX og HX lastvogne som den, der ses i forgrunden. Arkivfoto: Morten Fredslund

AF MORTEN FREDSLUND / VFK

NETAUKTION Hvis man har et særligt godt øje til ældre, camouflagede lastbiler med nogle år på bagen, så er det nu, man skal slå til. For helt frem til 2023 sætter Forsvaret ikke færre end 1.600 lastbiler til salg på www.b2bauctions.dk, og allerede nu kan man finde brugte Magirus- og MAN-lastvogne på sitet. Man vil rundt regnet kunne danne en 15 kilometer lang lastbilkø, hvis man satte alle 1.600 lastbiler op i én lang række.

Salget af de mange lastbiler sker som konsekvens af indkøb af cirka 500 nye, militære lastbiler og cirka 400 civile lastvogne, som det svenske firma Scania begynder at levere fra juni næste år.

”De seneste par år har vi brugt mange penge på at vedligeholde lastvognsparken, fordi vi ikke har haft en aftale, som gav mulighed for anskaffelse af nye lastvogne. Men nu er der indgået en rammeaftale med Scania, og derfor er der også sat skub i bortskaffelsen af ældre lastvogne, som ikke længere bliver brugt ude ved enhederne,” siger major Bjarne Hermann fra Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse, FMI.

Han står i spidsen for ”Underarbejdsgruppe bortskaffelse”, hvor der sidder repræsentanter fra alle de af Forsvarets større myndigheder, som bliver involveret i den omfattende udskiftning af lastvognsparken. Af Forsvarets 1.883 lastvogne får blot 263 pansrede MAN SX og HX lov til at blive sammen med en håndfuld specialkøretøjer til for eksempel flyvestationerne. De resterende bliver de kommende fem år solgt til højstbydende.

Tre brugte lastvogne for én ny Indledningsvis skal enhederne aflevere én lastvogn, når de modtager en ny, men gradvist vil de skulle aflevere tre stk. for en ny lastvogn i perioden frem til 2023. At der udfases flere brugte lastbiler, end der købes nye, skyldes, at hovedparten af de nye lastvogne er baseret på et fleksibelt containersystem, som gør lastbilerne anvendelige i flere forskellige funktioner.

”Udfordringen er at få de rigtige typer lastvogne kasseret i samme takt, som Scania-fabrikkerne kan levere en ny lastbil med samme funktion. Men vi har oprettet et særligt teamsite, hvor vi oplyser, hvilken type lastbil der er på vej, og myndighederne skal så finde de brugte lastvogne, som

Tel: (+45) 70 25 14 16

B2B Auctions

Søg i alle auktioner...

Opret din konto her

Konto Auktioner Log ind Indkøbskurv

Civilt Materiel Beredskabsstyrelsen Materiel fra Forsvaret

Alle objekter bestiges af objektvredespert konsulent Dansk auktionsside Lagerholst option reducerer logistikomkostninger Hurtig udbetaling gennem uafhængig og stærk tredjepart bank Ingen risiko - salg libydes solgt eller gratis

Filtrering

Hovedkategori 95 vare(r) Sorter efter Highest Bid

DALO

Sælger

Lokation

Objekt	Pris	Lokation	Dato
IVECO MP 260 E 37 W, 6x6 med differential...	91.200,00 DKK	Lokation: UD Vordingborg - Zone 14	01.11.2017 18:50
4 stk. UBRUGTE, motor, VW TS 4 X 4, alle ...	40.000,00 DKK	Lokation: UD Brædskov - Zone 18	19.10.2017 16:00
MERCEDES Sprinter 316 CDI, 4 x 4, intensi...	33.000,00 DKK	Lokation: UD Karup - Zone 7	26.10.2017 15:50
MAN 18.225 4x2 lastvogn med 5 meter conta...	25.000,00 DKK	Lokation: UD Slagelse - Zone 15	19.10.2017 16:50

b2bauctions.dk/fmi_dk/ i en ny fane

Man behøver blot et cvr.-nummer – og selvfølgelig penge på kistebunden – for at byde med på de mange lastvogne, som Forsvaret sælger via www.b2bauctions.dk frem til 2023. Salget er allerede godt i gang. Foto: Screenshot

skal udfases til gengæld,” siger Bjarne Hermann.

Sammen med medarbejdere fra forskellige sektioner i FMI står Bjarne Hermann også for at få udfaset de anseelige mængder af reservedele, som Forsvaret har liggende på lager til de lastbiler, man nu skiller sig af med. Og her er det også et større puslespil, der skal gå op.

”Mange reservedele passer til flere forskellige lastbilsmodeller. Kunsten bliver derfor at sikre os, at vi ikke sælger en hel beholdning af reservedele, som vi senere får brug for til lastbiler, som vi først skiller os af med i eksempelvis 2022 eller 2023. Det er jo ikke smart, hvis vi skal ud og købe reservedele, som vi tidligere har skilt os af med i store mængder,” siger Bjarne Hermann, der bruger it-programmet SAP og en omfattende analyse af reservedelsforbruget for at sikre det rigtige flow i salget af reservedele.

Fra snørebånd til skibe og fly

Det er Den Centrale Besigtigelseskommission, som håndterer selve salget af såvel lastbiler som reservedele – og i øvrigt alle andre ting, der skal bortskaffes.

”Vi er den instans i Forsvaret, der bortskaffer alt overskudsmateriel på en økonomisk og miljømæssigt forsvarlig måde. Det gælder alt fra snørebånd over lastbiler til skibe og fly,” fortæller major Michael Hestbæk.

Han er formand for Den Centrale Besigtigelseskommission, som tæller fem mand og er hjemhørende ved Forsvarets Depot og Distribution, FDD.

Internetauktionen www.b2bauction.dk vandt i juni en udbudsrunde som salgssted for alt Forsvarets materiel. Det blev frem til 2012 solgt på fysiske auktioner i henholdsvis Hjørring og Brødskov.

”Med netauktionen sikrer vi dels større gennemsigtighed, så der ikke aftales mindstepriser indbyrdes mellem køberne, dels lige konkurrence og højere priser. Og da varerne skal afhentes på det militære tjenestested af køberen senest 30 dage efter handlen, har vi heller ingen udgifter til transport,” siger Michael Hestbæk.

Hans sektion står hvert år bag mere end 1.500 kassationssager af anlægsaktiver – store materielgenstande som containere og kompressorer med en selvstændig funktion og en værdi på mere end 200.000 kr.

Få krav til køberen

”Vi sælger for mellem 20 og 30 millioner kroner på auktion hvert år, og da de 1.600 lastbiler skal sælges over en årrække, er det ikke noget, som vælter læsset eller kræver ekstra bemanning. Men det giver selvfølgelig flere penge i kassen, når vi skal skille os af med så mange lastvogne, der typisk udbydes til salg for mellem 20.000 og 500.000 pr. stk.,” siger Michael Hestbæk og tilføjer:

”For os handler det meget om godt købmandskab – kald det bare krejleri, hvor vi forsøger at få så mange penge ind i Forsvarets kasse som muligt. Pengene gør jo mere gavn ude hos de operative enheder end ved at være bundet i ud-tjent materiel.”

Det er myndighederne selv, som ud fra informationerne på Bjarne Hermanns teamsite indstiller lastbilerne til kassation, hvorefter Den Centrale Besigtigelseskommission giver den konkrete enhed de nærmere retningslinjer. Blandt andet skal køretøjet demilitariseres: Alle våbenholdere, IR-lys, ringmounts til skytter i taget og den militære nummerplade skal afmonteres.

”I bund og grund er det en civil lastbil, vi sælger. Mange af dem er godt nok camouflagefarvede, men det har ingen betydning. Det har vi den motorsagkyndiges ord for, og i øvrigt bliver langt de fleste køretøjer alligevel malet over af køberen,” siger Michael Hestbæk.

Det står enhver frit for at byde på en eller flere af de mange camouflagefarvede lastvogne, som man de kommende år kan finde på www.b2bauctions.dk. De eneste krav er, at man har et cvr-nummer, penge på kontoen og mulighed for at hente lastbilen på det tjenestested, hvor fra den har forrettet lang og trofast tjeneste. ■

600 NYE MINIBUSSER PÅ VEJ

Efter en pause på to år får Forsvaret nu igen leveret sine egne nye minibusser og varevogne. I første omgang anskaffes blandt andet 600 minibusser, der alle indregistreres på hvide nummerplader.

AF MORTEN FREDSLUND / VFK

INDKØB Der kommer til at stå Vito Tourer 114 på bagsmækken af Forsvarets mange nye minibusser, som de kommende år bliver leveret af Mercedes og fremover skal benyttes til transport af personel.

Alene i år anskaffer Forsvaret 600 Vito Tourer minibusser med plads til henholdsvis syv og otte personer. De fleste af minibusserne får firehjulstræk og automatgear. Godt halvdelen – 330 styk – vil i første omgang blive øremærket enheder med værnepligtige på Hærens Basisuddannelse. Desuden leveres i alt 120 Vito Tourer med otte sæder, og de er øremærket til Hjemmeværnet.

Forsvaret anskaffer minibusserne, efter at man af sikkerhedsmæssige hensyn ikke længere transporterer soldater på ladet af lastbiler. Siden de ændrede procedurer har man som midlertidig løsning i stedet leaset minibusser til den slags transport. Men med anskaffelsen af de mange nye minibusser bliver leasingaftalen overflødig, og aftalen ophører til maj næste år.

Slitage skal udjævnes

De nye køretøjer vil blive administreret centralt af den Motorforvaltende Sektion under Forsvarets Forsyning, Depot og Distribution (FDD), og systemet med deleboks og booking via deleben.dk fortsætter. Dog vil nogle enheder få 10-12 biler i fast udlån, og her vil der løben-

de ske en udskiftning, så slid og belastning bliver jævnt fordelt.

”Historisk set har Forsvaret haft udfordringer med, at nogle enheder kører 300.000-400.000 kilometer, mens andre kører 50.000 kilometer i samme periode. Det forsøger vi nu at udjævne ved at holde et skarpt øje med kørselsforbruget og skifte mellem enhedernes tildelte køretøjer, så materiellet udnyttes mest optimalt,” fortæller chefsergent Michael Kristensen fra Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse (FMI) og tilføjer:

”I det nye år anskaffer vi også minibusser til enheder med soldater i stående styrke, og minibusser bliver fremover det centrale transportmiddel, når soldater skal transporteres fra A til B.”

Tonedede ruder og automatgear

Minibusserne til transport af soldater leveres med automatgear, multifunktionsrat, indbygget våbenskuffe og i farven sort med mørktonede ruder bagst i kabinen. Minibusserne er udelukkende til administrativ kørsel på fastbanet vej og er altså ikke terrængående, selv om de fleste har firehjulstræk.

I forhold til at bruge lastbiler og store busser til transport af soldaterne, er minibusserne både en meget billig og en mere fleksibel løsning for enhederne. Minibusserne kan bedst beskrives med den tidligere anvendte betegnelse ”feltkøretøj”, som kan

bruges på asfalt, på grusvej og til nøds på en græsmark, men til gengæld bestemt ikke er egnet til kørsel i et kampvognsspor,” siger Michael Kristensen, der har været teknisk sagsbehandler på anskaffelsen, siden man indledte udbudsrunder for cirka tre år siden.

”Der var fem leverandører, der bød ind under udbudsrunder. Deres største udfordring var at finde en løsning, hvor der var plads til soldaten, hans udrustning og ikke mindst syv-otte kampsoldaters samlede vægt,” siger Michael Kristensen.

De udfordringer havde man dog ikke ved 155 af minibusserne. Det er nemlig helt ordinære Vito Tourer med manuelt gear og uden firehjulstræk eller andre modifikationer. De er øremærket til administrativ kørsel for personel ved Forsvarets styrelser og leveres i standardfarven blå.

Tyverisikret dobbeltkabine

Ud over de mange minibusser leverer Mercedes i år også 75 kassevogne og varevogne med plads til fem soldater i en dobbeltkabine.

”I dag har vi varevogne med dobbeltkabine med en presenning spændt hen over lastrummet, som let kan skæres op. Den nye dobbeltkabine, vi får fra Mercedes, er derimod en lukket kassevogn, hvor det materiel, man medbringer som gods, er låst inde,” siger Michael Kristensen.

Med i den fireårige rammeaf-

tale indgår en serviceaftale, der omfatter vedligeholdelse samt periodiske syn af de mange biler. Som noget nyt leveres de desuden med almindelige hvide nummerplader. Så umiddelbart bliver der ikke stor visuel forskel på Forsvarets nyerhvervede minibusser og varevogne i sammenligning med de biler af samme type, som kører rundt med den lokale håndværksmester eller familiefar bag rattet. Og dog.

”Der bliver sat et klistermærke med logo på kabinedøren. Logoet matcher bilens tilhørssted – og det vil desuden være ledsaget af et klistermærke med den konkrete myndigheds navn: ’Forsvaret’, ’Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse’ eller ’Hjemmeværnet’ samt Forsvarets cvr-nummer. Så det bør blive muligt at finde bilen på parkeringspladsen,” siger Michael Kristensen.

Rammeaftalen med Mercedes løber i fire år, hvor der løbende og efter behov yderligere vil blive bestilt et stort antal minibusser, ladvogne, kasse- og varevogne med enkelt- eller dobbeltkabine på Mercedes’ Vito- eller Sprinter-platform.

”Der er som sådan ingen øvre grænse sat for antallet af de Mercedes minibusser og varebiler, vi kan bestille. Det er behovet, der er styrende. Blot skal der være penge nok til rådighed,” siger Michael Kristensen. ■

KOMMENTAR

Jeres svar er vigtige og skaber ændringer

Så kom der "endnu et spørgeskema fra Veterancentret" er der sikkert mange af jer veteraner, der tænker, når I her i november åbner jeres e-post. Lige nu er Veterancentret i gang med en undersøgelse af ISAF hold 10 for, at vi dels kan blive bedre til at forstå, hvordan danske soldater reagerer efter en udsendelse, og dels får viden om, hvor mange der oplever psykiske problemer. Vi ved det godt, at der er rigtig mange af jer, som vi gennem årene har bedt om at udfylde spørgeskemaer, men vi har brug for jeres svar, for det er jer, der kan fortælle os forskere, hvordan det opleves at være sendt ud i international mission. Det er en viden, som vi indsamler, sådan at vi kan blive klogere på, hvordan Forsvaret – på et sikkert forskningsmæssigt grundlag – bedst muligt kan forberede jer på en international mission og medvirke til, at I får gode vilkår for igen at kunne vende tilbage til en hverdag i Danmark.

Jeres svar på vores spørgeskemaer har været med til at ændre en forskningsmæssigt uforståelig lovgivning. For eksempel indgik en spørgeskemaundersøgelse af ISAF hold 7 i en analyse, der var medvirkende til, at halvtårsreglen blev ophævet. Før var det nemlig sådan, at veteraner kun kunne få arbejdsskadeerstatning, hvis deres PTSD opstod senest et halvt år efter udsendelse. Med hjælp fra soldaterne fra ISAF hold 7 kunne vi i Veterancentret være med til at vise, at PTSD-symptomer efter en international mission kan opstå langt senere end blot et halvt år efter.

Jeres hjælp er uundværlig, når vi skal have viden om veteranerne og deres familiers vilkår. Her til december offentliggør Veterancentret sammen med forskningscentret VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd – en stor undersøgelse om, hvordan børn trives, når deres forældre har været udsendt. Det kan vi kun, fordi veteranerne og deres familier har hjulpet os med blandt andet at besvare et spørgeskema.

Vi har tidligere undersøgt psykiske efterreaktioner på ISAF hold 7 og ISAF hold 15 og vil nu gerne afdække, om de psykiske reaktionsmønstre, der kendetegnede disse hold, også genfindes på andre hold. På den måde kan vi undgå at generalisere ud fra ganske få hold og i stedet få et bredere billede af psykiske reaktioner efter udsendelse. Derfor er det så vigtigt, at I hjælper os, så vi forhåbentlig kan hjælpe jer til at få den rette indsats på det rette tidspunkt. ■

Anni B.S. Nielsen
Seniorforsker, ph.d.,
politolog & sygeplejerske

STAFETTEN

Ved du, hvad dine kollegaer i hele Forsvaret laver?
I Stafetten stiller vi spørgsmål om dit job, og du sender stafetten videre.

AF CELINE EMMA LA COUR / VFK. FOTO: PRIVAT

SUNDHED

Sergent Hans Kresten eller HK som han kaldes, valgte selv sanitetstjenesten for at hjælpe andre, når der er allermest brug for det. Som sanitetssoldat er man ikke til stede for at føre krig, men for at mindske skader forårsaget af krigen.

"Det er en stor motivationsfaktor, at ligegyldigt hvilket politisk spin en mission får, vil du altid have gjort en forskel for de mennesker, du behandler, og man vil altid kunne sige, at man bidrog med noget positivt," siger 29-årige HK.

Spørgsmålet

Hvad laver en sanitetssoldat?

"Man har ro i sindet, fordi man kun har hjulpet folk og ikke potentielt såret uskyldige. Det eneste spørgsmål, der nogle gange nager, er, om jeg nu også fik gjort nok."

Efter HK selv blev uddannet i 2008, fik han mulighed for at anvende sine færdigheder og redde liv under to udsendelser til Afghanistan på henholdsvis ISAF hold 8 og 13. I sit arbejde som faglærer står han nu for at skulle uddanne nye sanitetssoldater til fremtidens konflikter. Her fungerer han blandt andet som sparringspartner for primære instruktører i forskellige delinger.

Kreativitet og rutine

En af de primære kompetencer, som man skal besidde for at være en dygtig sanitetssoldat, er kreativitet.

"Der er uendeligt mange måder, den menneskelige krop kan gå i stykker på, og det er begrænset, hvor

EN SANITETS- SOLDAT ER HÅNDVÆRKER FRA TOP TIL TÅ

En sanitetssoldat kender sit udstyr ud og ind og ved, hvordan man bruger det. Den viden får soldaten gennem rutine, men kreativitet er også yderst vigtigt, når man opererer i felten.

meget sanitetsmateriel der kan bæres med ud på patrulje," siger HK.

Kreativitet er derfor en vital færdighed, da sanitetssoldater skal kunne hjælpe patienter, uanset hvor mange tilskadekomne og hvor lidt materiel der er til rådighed.

"Vi skal for eksempel være klar til at stoppe blødninger med patientens eget tøj eller stabilisere en brækket ryg med en gammel dør og lidt gaffatape," forklarer HK.

Da sanitetssoldater arbejder med patienter i felten, kræver arbejdet en del specialudstyr. Under uddannelsen lærer man blandt andet, hvordan man anlægger intravenøs adgang for at kunne væskebehandle en patient eller klargøre til at give blod. Derudover kræver arbejdet dybdegående faglig viden om udstyr såsom Nødtracheotomi (til skabelse af kirurgisk luftvej) og Pelvic Sling (et slags bælte til et brækket bækken).

"Manglende rutine og viden om medicin eller udstyr til eksempelvis luftvejsproblemer eller blødningsstandsning kan få den ultimative konsekvens for patienterne. Derfor er det højt prioriteret på uddannelsen," siger HK.

Han påpeger, at sanitetssoldater selvfølgelig også skal kunne hjælpe med helt normale sundhedsfaglige problemer lige fra sår vask til ondt i maven.

"Sanitetstjenesten ajourfører sig selvfølgelig med den civile sundhedssektor og er derfor også i kontinuerlig udvikling. Det giver behov for regelmæssige justeringer i uddannelsen og dermed en forandringsrig hverdag med hyppige ændringer i standarderne." ■

HK SPØRGER:

Hvad laver en Mission Planner fra Helicopter Wing?

UDPLUK AF UDDANNELSER DU KAN SØGE NU

- Sprogofficer (russisk, arabisk og dari)
- Militær tolk (arabisk)
- Pilot
- Officer (alle tre værn)

Find dem alle på www.forsvaret.dk/uddannelser

Følg Forsvarets uddannelser på

Vicechef for Operationsstaben, oberst Peter Boysen. Foto: Sara Skytte

OPERATIONSSTABEN STYRKER KORPSÅNDEN MED FORSVARETS KERNEFORTÆLLING

Forsvarets kernefortælling beretter om de værdier, der er fælles for hele Forsvaret. Og netop derfor har Operationsstaben brugt den som redskab til at skabe en fælles identitet for staben, som er geografisk delt med Storebælt imellem sig.

AF EMMA KIRKETERP / VFK

SAMMENHOLD

”Vi gør det, fordi noget er værd at kæmpe for”. Sådan lyder en del af Forsvarets kernefortælling, som blev lanceret i november sidste år. Operationsstaben har hentet inspiration fra kernefortællingen til at styrke samarbejdet i staben, der er geografisk delt mellem Karup, Aarhus og København, og som består af personel fra alle tre værn.

”Da jeg hørte Forsvarets kernefortælling, tænkte jeg, at den kunne vi faktisk godt bruge til noget. Vi fik i fællesskab defineret vores kerneopgave: Operationsstaben indsætter Forsvarets kapaciteter til gavn for Danmark. Og med udgangspunkt i Forsvarets kernefortælling og Operationsstabens kerneopgave udviklede vi vores kernefortælling. Vi fik med

andre ord konkretiseret, hvilken del af Forsvarets kernefortælling vi er ansvarlige for,” siger vicechef for Operationsstaben, oberst Peter Boysen.

”Det handler om at skabe et fælles ankerpunkt, hvor vi siger, ’det er her, vi kommer fra, det er vores kerneopgave, det er det, vi er fælles om.’”

Tre kulturer i én

Den ”nye” Operationsstab blev til efter reorganiseringen af Forsvarets operative struktur i 2014, hvor blandt andet den indsættende del af de tre værns operative kommandoer – Hærens Operative Kommando og Søværnets Operative Kommando og Flyvertaktisk Kommando – blev lagt sammen med den daværende Operationsstab i København.

Derfor så man i Operationsstaben, som i dag er organiseret som en del af Værns-

fælles Forsvarskommando i både Karup, Aarhus og København, et behov for at skabe et fælles værdigrundlag med fællesnævnerne fra de tre værn.

”Når man kommer fra for eksempel Søværnet, har man jo sine rødder, sin faglighed og sine traditioner derfra. Man får et eller andet dna med sig. Når man mixer det her dna, så er det jo lige netop, at vi kan bruge Forsvarets kernefortælling til at fokusere på, at vi har en masse, der er fælles, og så har vi én opgave, der er fælles for os alle, og det, vi hver især kommer med i rygsækken, er med til at bidrage til, at vi løser opgaverne ordentligt,” siger Peter Boysen.

”Vi modnes jo som organisation over tid. Kernefortællingen har været et redskab til at hjælpe os til at blive moden, og så har vi kunnet tale om vores fællesskab med udgangspunkt i vores egen kernefortælling,” siger Peter Boysen. ■

OPERATIONSSTABEN

Operationsstaben planlægger og indsætter Forsvarets kapaciteter i nationale og internationale operationer samt i stabiliserings- og våbenkontrologaver.

Operationsstabens kernefortælling

I Operationsstaben skaber vi de nødvendige sammenhænge for at kunne indsætte Forsvarets kapaciteter – til gavn for Danmarks sikkerhed.

Vi indsætter døgnnet rundt, året rundt – herhjemme, og hvor der er brug for os.

Vi arbejder samvittighedsfuldt for, at Danmarks indsatte kapaciteter har de bedste betingelser for at løse deres opgaver så sikkert og effektivt som muligt.

Vi sætter en ære i at være skarpe, fordi vi ved, at vores kapaciteter nogle gange løser deres opgaver med livet som indsats.

Vi gør det, fordi noget er værd at kæmpe for.

NÅR KØN SPILLER EN ROLLE

Foto: Heri Hammer Niclasen

Befalingsmænd på Skive Kaserne fik som nogle af de første et indblik i, hvordan Forsvaret fremover skal tænke køn ind i både dagligdagen, øvelser og internationale missioner.

AF SIMON JOHNSEN ELBECK / VFK

MANGFOLDIGHED

Der ryger en skov af hænder i vejret, da befalingsmændene i Auditorium Øst bliver spurgt, om de har været udsendt. Irak, Afghanistan, Kosovo, lyder det fra de 178 fremmødte.

Det er en gruppe rutinerede soldater, der denne torsdag er samlet på Skive Kaserne. Men på dagens emne er de helt nybegyndere. Da der bliver spurgt ud i auditoriet, hvem der kender til ”gender” i militære operationer, bliver der næsten helt stille. Kun spredte, nervøse grin høres. En sergent tror meget naturligt, at ”gender” er endnu en militær forkortelse.

”Da øvelseslisten kom ud med ordet ’gender’ på, var der nok panik i øjnene på dem. For de er specialister, men det her er helt nyt for dem,” siger regimentsbefalingsmand på Skive Kaserne, Jesper.

Køn og brobygning

Det er første gang, at orlogskaptajn Maria

fra Søværnets Taktiske Stab (STS) skal undervise i ”gender” i militære operationer. Fra scenen forklarer hun, at ”gender” ikke kun handler om kvinder, men om køn og om piger, drenge, kvinder og mænd. Det handler om, at man tænker køn og kønsroller ind i dagligdagen, øvelserne og i de internationale missioner. Lige fra om uniformen kan tilpasses alle køn og størrelser til, hvordan man indretter militærbaser i Afghanistan, så både mænd og kvinder trives og er sikre.

”Gender training handler om at gøre vores soldater bevidste om, at vi har et ansvar for også at forholde os til køn og kønsroller, når vi planlægger operationer. Vi skal analysere og overveje, om piger, drenge, kvinder eller mænd bliver påvirket forskelligt – positivt eller negativt – af vores operationer. Det er ikke sikkert, at vi kan undgå det, men vi har et ansvar for at være bevidste om det,” siger Maria.

I Skive skal soldaterne tænke over, hvilken rolle køn spiller, når de bygger brønde eller broer. Efter to minutters højlydt

mumlen og snak kommer forsamlingen frem til, at det er vigtigt at inddrage hele lokalsamfundet, både mænd og kvinder, i planlægning af placeringen. Ellers risikerer man, at kvinderne, som ofte er de primære brugere af brønden, ikke vil bruge den eller ikke er trygge ved det. Og så har man ikke udrettet noget i det lange løb.

Samme overvejelser vil Maria gerne have, at soldaterne gør sig, når de indretter flygtningelejre eller militærolejre, så de tilgodeser både mænd og kvinder.

”Vi udfærdiger en ingeniørkalke, når vi får en opgave. Man kan se på det lidt på samme måde med gender og køn. Aspekter omkring køn og kønsroller kan være dimensionerende for vores opgaveløsning og skal integreres på alle niveauer og i alle specialer, når vi løser vores opgaver og missioner i Forsvaret,” siger Maria.

Et operativt værktøj

Orlogskaptajnen peger på, at FN pointerer, at man skaber en mere bæredygtig og robust indsats i internationale operationer,

hvis man tænker gender ind i alle aspekter af operationerne.

”Mange har en holdning til gender. For mig er det vigtigt at få det præsenteret som et operativt værktøj. Det er ikke noget, vi har fundet på for at være søde og rare. Vi gør det af militære årsager. Vi gør det for at kunne levere en større og bedre operativ effekt,” siger Maria og forklarer, at overvejelserne om gender styrker forudsætningen for at trække militære styrker ud af konfliktzoner, fordi den fred, der skal etableres efterfølgende, er bredere funderet og dermed mere stabil.

Og ifølge stabschefen hos Ingeniørregimentet på Skive Kaserne er gender-tankegangen fremtiden.

”Jeg tror bestemt, at soldaterne kan bruge det. Nu ligger det i baghovedet på dem at tænke gender ind. Det afbalancerer deres opgaveløsning. Jeg kan forestille mig, at officererne her på kaserne også skal have en omgang Gender Training,” siger oberstløjtnant Rene Sindberg-Sørensen. ■

ANTI-TERROR BEREDSKAB

Foruden den traditionelle rolle som taktisk troppetransport i konfliktområder er besætningerne også trænet til at blive indsat i tilfælde af terror. Den rolle blev senest afprøvet i oktober måned, hvor en EH101-helikopter og besætning indgik i den svensklejede øvelse "Exercise Storm". Her var scenariet, at der blev holdt gidsler på to passagerfærger nær Stockholm, og at de svenske myndigheder anmodede om hjælp fra nabolandene til at håndtere situationen. Kort efter anmodningen tog en EH101 med udstyr til at indgå i antiterroroperationer fra Karup, samlede et hold fra Aktionsstyrken op undervejs og tog mod Stockholm, hvorfra operationen blev ledet. Sammen med lignende styrker fra Finland, Sverige og Tyskland blev gidseltagerne på skibene nedkæmpet i et koordineret angreb, der fik testet det multinationale antiterror-samarbejde.

DEPLOYERING TIL WALES

En vigtig del af gen-opbyggelsen af TTT-kapaciteten er også at få afprøvet deployeringskonceptet, det vil sige for eksempel at rykke væk fra Danmark og de normale rammer på Flyvestation Karup. I den forbindelse har tre TTT-besætninger, mekanikere og to EH101-helikoptere i september deployeret til Wales for at flyve intensivt i det bjergrige terræn i nationalparken Snowdonia. Her fik besætningerne træning i lowlevel formationsflyvning i kuperet terræn, landing på vindomsuste bjergtoppe og i dale. Alt sammen discipliner, der er svære at træne i Danmark, men som er relevante i de fleste konfliktområder.

TAKTISK TROPPETRANSPORT MED EH101 ER UNDER GENOPBYGNING

Efter at taktisk troppetransport (TTT) med EH101 i en periode har været sat på et lavt blus, er helikoptere og besætningsmedlemmer nu igen ved at blive gjort klar til at kunne udsendes til verdens brændpunkter, hvis behovet opstår.

TEKST OG FOTO: RUNE DYRHOLM / VFK

ESKADRILLE 722 EH101-helikopteren har været udfordret af, at serviceeftersynene i 2015 og 2016 har taget længere tid end forventet. Derfor har Eskadrille 722 haft færre flyvetimer til rådighed i den periode. "Flyvetimerne har primært dækket vores behov for træning og beredskab til SAR-rolle (Search And Rescue, red.), og derfor valgte Helicopter Wing Karup sam-

men med Flyverstaben at drosle ned for TTT-kapaciteten (Taktisk Troppetransport, red.), så kun 20 EH101-besætninger blev holdt i 'flyveklar' træningstilstand. De flyvetimer eskadrillen har gennemført i 2017 sammenlagt med forventningen til 2018, så har vi snart opbygget en robust og fleksibel struktur, der kan løse de to hovedopgaver for EH101 kapaciteten; SAR og Taktisk Troppetransport". Det fortæller major Lasse Guldager, der er chef for Eskadrille 722.

Han forventer, at Eskadrille 722 i løbet af 2018 har fem TTT besætninger klar til udsendelse, hvoraf cirka tre af disse flyver både SAR og TTT

"Det vil sige, at vi kan stille besætninger i en længerevarende periode, på samme niveau, som da helikopterne senest var udsendt for at lave taktisk troppetransport i Afghanistan i 2014-2015," fortæller han videre.

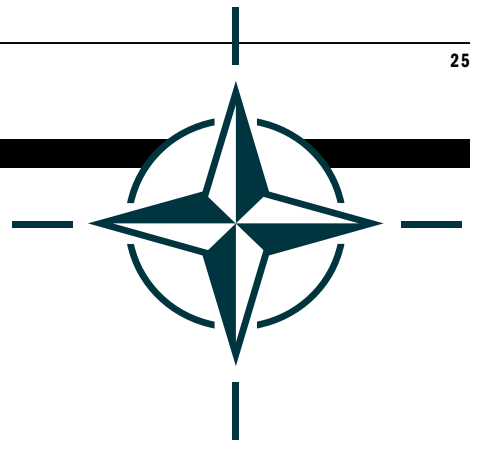
"Genopbygningen af TTT-kapaciteten er selvfølgelig på man-

ge måder hurtigere og smidigere denne gang, end da opgaven var helt ny for eskadrillen, fordi vi nu har rutinerede besætningsmedlemmer. Mange af dem har jo mange måneders ganske frisk erfaring fra at flyve i en krigszone med sig i bagagen, så opgaven er ikke så kompleks, som da kapaciteten skulle etableres i forbindelse med implementeringen af EH101 TTT-kapaciteten," forklarer Lasse Guldager.

De erfarne folk med masser af

flyvetimer i bogen har også den fordel, at eskadrillen kan begynde at lade besætningerne indgå i både SAR og TTT-beredskabet på samme tid.

"Tidligere var man enten dedikeret den ene eller den anden rolle i en årrække, men nu begynder vi at kunne lade dem skifte mere efter behov, fordi flere besætningsmedlemmer har tilpas mange timers erfaring fra begge roller." ■

FAKE NEWS, HONEYTRAPS OG MASSER AF ØVELSE

Til årsskiftet skal omkring 200 soldater til Estland som en del af NATO's enhanced Forward Presence. Træningen til udsendelsen er i gang, og Forsvarsavisen har været med på øvelse.

Kompagniet er på øvelse hele ugen, og i dag over de fremrykning i terræn.

Mathias er i gang med at give førstehjælp til den 'sårede' soldat, der er skudt i skulderen.

Mathias er sygehjælper ved 1. Panserinfanteribataljon i 1. kompagni og skal udsendes til Estland sammen med resten af hovedstyrken til næste år.

TEKST OG FOTO: MARTIN SCHMIDT JØRGENSEN / VFK

ØVELSE

Selv om solen skinner kraftigt over Kulsbjerg Øvelsesterræn ved Vordingborg denne tirsdag, så vidner mudderet under støvlerne om, at natten har været knap så skyfri. I den behagelige efterårsvarme begynder soldaterne fra Gardehusarregimentet at gøre klar til at angribe et mål og skubbe fjenden tilbage. Øvelsen er en del af træningen til NATO's initiativ enhanced Forward Presence (eFP), hvor Danmark bidrager med cirka 200 soldater. Størstedelen af dem bliver sendt af sted til Estland i begyndelsen af januar næste år. En af dem er konstabel Mathias, der er sygehjælper ved 1. Panserinfanteribataljon i 1. kompagni i 2. Brigade.

"Jeg glæder mig til udsendelsen. Vi ved kun meget lidt om, hvad vi egentlig skal foretage os derovre, men jeg tror, at vi bliver rystet godt sammen, og jeg tror, vi får lært at tale et fælles sprog på et større plan end bare inden for delingen," siger han.

Udsendelse med defensiv karakter

Den åbne mark i øvelsesterrænet er næsten helt tom med undtagelse af et par instruktører og nogle meget nysgerrige køer. I næste nu bliver de fredelige omgivelser forvandlet til larm og kontrolleret kaos, da PMV'er og soldater vælter frem fra skjul bag træer og buske i en aggressiv fremrykning mod en fjende på toppen af

bakken. En øredøvende larm af løst krudt fra forskellige våben fylder marken, så selv kørerne i et kort øjeblik glemmer at gumle på græsset.

"Hooooold inde!"

"Blev der råbt hold inde?"

"Ja, hold inde!"

Måleter indtaget, og fjenden er skubbet tilbage. Grupperne mødes til en kort samling for at modtage feedback og nye instrukser.

Kompagniet er på øvelse hele ugen som en del af forberedelserne til eFP. I dag bliver der øvet en større fremrykning, hvor der skal indtages nogle mål i terrænet. Den form for øvelse skal både holde soldaterne skarpe og dygtiggøre dem, men er ikke målrettet decideret mod udsendelsen. Den fremskudte tilstedeværelse er nemlig bestemt af NATO til at have en defensiv karakter. De skal med andre ord hovedsageligt være til stede for at demonstrere solidaritet med de allierede, men de skal også fungere som en snubletråd i tilfælde af, at en fjende trænger ind på NATO-territorier. Men soldaterne har også fået mere målrettet træning mod udsendelsen.

"Vi har haft en del træning i forhold til materielkending af blandt andet køretøjer og våben, samt meget kamp fra stilling, som er rettet specifikt imod udsendelse. Og så har vi fået nogle forholdsordrer i forhold til, hvad vi må og ikke må,

primært med hensyn til telefoner og andre ting, som kan blive aflyttet," siger Mathias.

Opgaven er simpel

Mens soldaterne får sig en puster, lyder der pludselig skud et stykke ude på marken på den anden side af det mål, der netop er blevet indtaget. Øvelsen er i gang igen. En gruppe rykker i skjul fremad langs en skov på markens venstre side, inden de lægger sig i stilling klar til at angribe. Pludseligt bliver en af soldaterne prikket på skulderen af en instruktør.

"Du er ramt i skulderen og har punkteret en lunge."

Han lægger sig ned og lader som om, han har svært ved at trække vejret.

Kommer man til skade under udsendelsen, er det ikke nødvendigvis en landsmand, der vil stå klar til at hjælpe. Udsendelsen kommer nemlig til at bestå af fire multinationale bataljoner på omkring 1.000 mand hver. Canada, Tyskland, Storbritannien og USA har hver især ansvaret for en af de fire bataljoner, der bliver placeret i Estland, Letland, Litauen og Polen. Danmark indgår i den britiske ledede bataljon, og i første omgang handler det for bataljonerne kun om at være til stede som en støtte til de lande, der er mest udsat i form af det komplekse trusselsbillede i Østeuropa.

"Lige nu er opgaven, når vi kommer til

Estland, bare at lande i lejren og vise vores tilstedeværelse. Det betyder, at der bliver tid til at køre en masse øvelser og blive endnu dygtigere soldater," siger Mathias.

Honeytraps og fake news

Mathias og to kolleger tilser den sårede og får ham bragt i sikkerhed. Imens fortsætter resten af kompagniet deres fremrykning. Kort efter forsvinder de ud af syne på den anden side af en bakketop for at fortsætte kampen mod fjenden.

I forbindelse med udsendelsen er der også nogle mindre synlige fjender, som soldaterne er blevet forberedt på, nemlig fake news og honeytraps. Begge dele er forsøg på at stille NATO-soldater i et dårligt lys. Honeytraps er glædespiger, der er betalt for at føre soldaterne i en uheldig situation, der kan blive taget billeder af og lagt på nettet.

"Vi har snakket om, at vi selvfølgelig skal passe på, hvis vi går uden for lejren og ned i byen, og man skal tænke over, hvem man omgås, og hvor man lægger billeder op og sådan nogle ting. Men i bund og grund handler det jo bare om at bruge sin sunde fornuft," siger Mathias.

Det er lidt over middag, men for soldaterne fortsætter dagens øvelse, til solen går ned. Og i begyndelsen af januar bliver det alvor, når hovedstyrken skal udsendes til Estland. ■

FORSVARET PÅ DE SOCIALE MEDIER

Følg Forsvaret på TWITTER her:
<https://twitter.com/forsvaretdk>

JEG LÆSER

Stor interesse for bevogtning på sociale medier

Såvel på sociale medier som på traditionelle medier har Forsvarets bidrag til politiets bevogtnings- og transportopgaver tiltrukket sig en del opmærksomhed og skabt delte meninger hos den danske befolkning. Ikke desto mindre er Forsvaret nu i gang med at støtte politiet, hvor man ikke selv har bemanning nok til at klare opgaverne. Det drejer sig om transportopgaver ved den tyske grænse og bevogtning af mulige terrormål.

På Facebook var det mest viste opslag siden begyndelsen af september en video, der viser, hvordan politiet uddanner nogle af Forsvarets soldater i blandt andet selvforsvar, magtanvendelse og professionsetik. Her taler uddannelseslederen fra politiet, Søren Bondgaard, blandt andet om proportionalitetsprincippet, som handler om kun at bruge den magt, som er nødvendig. Selv om proportionalitetsprincippet også bruges i militære operationer, gælder der på andre områder andre regler ved løsningen af politiets opgaver end ved de traditionelle opgaver, som soldaterne løser, når de er udsendt til krigsområder.

Forsvaret
Offentliggjort af Sune Wadskjær Nielsen [?] · 29. september kl. 08:30 · €

Soldaterne, der skal støtte Politiet til bevogtnings- og transportopgaver i henholdsvis Storkøbenhavn og ved den tyske grænse, er nu uddannet af politiet og klar til at blive indsat. TAGGING FRABEDES I OPSLAG!!!

72 tusind visninger

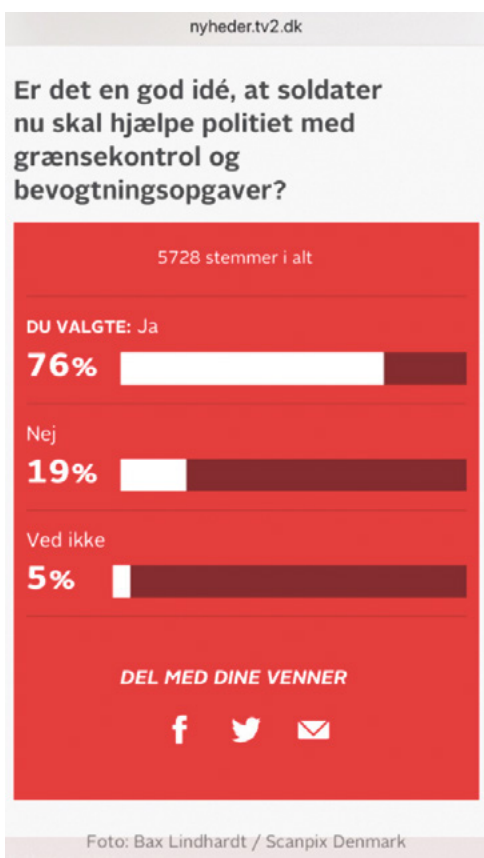
Synes godt om Kommenter Del

Forsvaret @forsvaretdk · 29. sep.
Soldater fra @forsvaretdk blev i dag indsat for at støtte politiet med bevogtning af mulige terrormål.
www2.forsvaret.dk/nyheder/nation...
#dkforsvar

Også på Twitter havde opslag, som omhandlede Forsvarets støtte til politiet, stor interesse og blev omtalt af en lang række medier, organisationer og privatpersoner. Forsvarets eget tweet med størst rækkevidde blev således et billede, som viser to soldater på bevogtningsopgave ved synagogen på Krystalgade i København.

Derudover tweetede Jesper K. Hansen, formanden for CS, den 29. september en interessant statistik fra nyheder.tv2.dk:

Den evige ild

Af Ken Follett

LÆS

Det er fortsættelsen til 'Jordens Søjler', og den er lige udkommet. Her oplever man den samme by, men i stedet for at foregå i begyndelsen af middelalderen, er scenen sat i 1500-tallet. Jeg elsker historie, men normalt læser jeg faglitteratur. Men ud over, at den er spændende, så er den utrolig godt researchet – så det er en 'konge'-sag, den her bog.

Stillidsen

Af Donna Tartt

LÆS

Det er en mere højlytter roman om en ung mands rejse igennem Amerika, som jeg har fået anbefalet. Der er tale om en bog med beskrivelser, der går ud i det uendelige. Og fordi beskrivelserne af steder og personer er hæmningsløse, går handlingen så meget desto langsommere frem. Jeg finder den lidt langhåret, men nogle gange skal man jo udvide sin horisont.

Game of Thrones: En dans med drager

Af George R.R. Martin

LÆS

Imens jeg var i Afghanistan, læste jeg alle de bøger, der hidtil er kommet i 'Game of Thrones'-serien. Dernede har man tid til at læse om aftenen, men samtidig er man godt træt på det tidspunkt. Så når jeg er udsendt, foretrækker jeg noget let læseligt, noget med spænding. Og jeg elsker kombinationen af fantasy og så den her ekstreme realisme, når det kommer til beskrivelserne af, hvordan politik foregår.

Kim Vibemajor af reserven
FN observatør

HJÆLP OS MED AT FORBEDRE IT-SERVICEN

Fra 30. oktober til 10. november gennemfører Koncern IT (KAKI) en brugerundersøgelse om driftsoplevelse, support samt it-kompetencer og it-sikkerhed. Du modtager en mail fra firmaet IT Optima. Det er vigtigt, at du svarer på undersøgelsen, så du kan hjælpe KAKI med at forbedre it-servicen til dig.

Det tager 10-15 minutter at svare på undersøgelsen.

FORSVARETS FILMARKIVAR:

”DER ER RIGTIG MANGE GULDKORN IMELLEM”

Fortællingen om Forsvaret findes ikke kun nedskrevet på papir. Den er også dokumenteret på tusinder og atter tusinder af filmruller og videobånd i Forsvarets filmarkiv.

TEKST OG FOTO: MICHAEL AAGAARD JENSEN / AAGAARD MEDIER

HISTORIE

Seks matroser kæmper med presenningen på en redningsbåd. Det blæser kraftigt, og hvidt skumsprøjt slår ind over dækket på panserskibet Odin. Det er indholdet på en af de tidligste film, der findes i Forsvarets filmarkiv og en af rigtig mange film, der fortæller Forsvarets historie. I arkivet sidder Palle og registrerer og digitaliserer det enorme materiale, der igennem årene er blevet filmet i Forsvaret.

”Der er rigtig mange guldkorn imellem, der viser, hvor forskelligt Forsvaret har fungeret i forskellige perioder. Overraskende nok har der været produceret film temmelig støt hele vejen igennem perioden. Kun afbrudt nogle ganske enkelte gange i 1940’erne, 1970’erne og 1980’erne,” fortæller han.

Fra filmens vugge

Palle opgjorde på et tidspunkt, at der var omkring 65.000 bånd og filmruller i arkivet. Siden er mange nye kommet til fra Rigsarkivet og Tøjhusmuseet, så der i dag findes omkring 85.000 enheder i arkivet. Det skyldes blandt andet, at Forsvaret begyndte at producere film allerede få år efter, filmmediet overhovedet kom til verden.

”Arkivet går tilbage til omkring år 1900. Jeg kan ikke sætte en helt præcis dato på det. Filmmediet (da det blev opfundet og taget i brug, red.) som sådan går kun fem år længere tilbage. Altså til 1895. Så vi er med fra et ret tidligt tidspunkt,” fortæller arkivaren.

Eksplorative film

Indholdet på de helt gamle film bærer

præg af, at filmmediet er helt nyt. Samtidig var der begrænsninger i, hvor mange optagelser der overhovedet kunne laves. I begyndelsen er der kun plads til et minuts optagelse på en filmrulle. Filmene fra dengang indeholder typisk en enkelt scene optaget fra et stillestående kamera, der ikke bliver flyttet. Det kan være gardehusarer, der rider forbi kameraet, eller et følge, der hilser på hinanden foran det snurrende kamera. Selv om det måske ikke virker voldsomt spændende i dag, så er filmene eksplosive – ganske bogstaveligt.

”De første mange, mange år af filmmediets historie, der brugte man noget, der hed nitratbasefilm. Nitratbasefilm er stærkt brandfarligt og kan skabe en eksplosionsagtig brand. Så hvis det ligger (bliver opbevaret, red.) under omstændigheder, som man ikke selv kan styre, fordi temperaturen svinger op og ned, eller det bliver påvirket af forskellige atmosfæretryk, så kan det selvantænde, og så eksploderer det faktisk som brandbomber. I Quentin Tarantinos film, ”Inglourious Basterds”, viser de en sådan eksplosion i den afsluttede scene. Derfor har vi ikke de ældgamle film liggende her i arkivet. Det ville simpelthen være uforvarligt. Den slags materiale, der går frem til 1955, ligger i en bunker i en skov i Nordsjælland,” fortæller Palle.

Ukendt nazi-film

Indholdet på filmene kan dog også være næsten eksplosivt og give et unikt indblik i en begivenhed, som ikke findes i skriftlige kilder. Et eksempel er en hidtil ukendt filmrulle med råoptagelser fra indvielsen af et mindesmærke for fald-

ne Waffen SS-soldater i Danmark i sommeren 1944. Den dukkede op i juli 2017. På Forsvarsakademiet kiggede militærhistoriker Niels Bo Poulsen fra Institut for Militærhistorie og Krigsteori filmen igennem. Ud fra hvem der optrådte på filmen, og hvem kameramanden havde fokus på, kunne han danne sig et billede af, hvem der var drivende kræfter i SS’ rekruttering og forsøg på at vinde fodfæste i Danmark. Men historiske arkiver kan ikke kun hjælpe os med at forstå fortiden.

”Vi kan bruge historiske arkiver som det her til at forstå vores nutid og vores fremtid. Vi kan blive klogere på det ene ved at studere det andet. Hvad enten det er nazistiske soldater i 1940’erne eller ISIL-soldater i vore dage, så er det ikke noget nyt, at folk bliver radikaliseret på mærkværdige måder. Nogle gange kan det være svært at studere noget i samtiden, for du har ikke den samme kildeadgang. Så er det nemmere at tage en historisk problemstilling med paralleller og se på den,” fortæller Niels Bo Poulsen.

Men det er ikke kun det unikke, der har værdi. De mere almindelige film fra hverdagen i Forsvaret har også.

”En film kan give indblik i hverdagen hos en enhed eller en eskadrille eller kaserne, der ikke længere eksisterer. Når noget ikke eksisterer længere, så har det hele interesse, for så udfylder det et hul i vores historie. Lige pludselig har vi levende billeder af det hul, og så er det en brik ud af det store samlede puslespil. Så hver gang jeg finder sådan en optagelse, der kan lægge en af de der brikker, så synes jeg, at det er spændende,” fortæller Palle. ■

PALLE

Uddannet cand.mag i film- og medievidenskab.

Har udgivet tre bøger om dokumentarfilm.

Arbejdet i ti år på Det Danske Filminstitut.

Skrevet ph.D. med titlen ”Naturen, danskerne og filmene” ved Det Danske Filminstitut.

Arbejder i dag i Forsvarets filmarkiv.

PROFILEREN

Fra højre mod venstre er det Britt med sine brobyggerkollegaer i Veterancentret, Betina og Anne. Sammen dækker de veteraner, som er akut dårlige og ringer til Veterancentrets døgntelefon. Foto: Veterancentret

FRA MILITÆRHISTORIKER TIL BROBYGGER

Britt har lagt militærhistorien på hylden for at hjælpe veteraner, der har akut brug for hjælp. Hun er den første såkaldte brobygger på Veterancentret.

AF KRISTINA SCHÖNNEMANN JENSEN / VETERANCENTRET

BROBYGGER Soldater, krig og de følgevirkninger, der kan komme ved at have stået i en krigszone, har altid interesseret Britt. Oprindeligt troede hun, at hun skulle arbejde med netop de felter som militærhistoriker. Med en cand.mag. i historie og en stilling som forskningsassistent ved Forsvarsakademiet var linjerne også tegnet for den fremtidige karriere. Men Britt sadlede om efter at have arbejdet frivilligt på Afdelingen for Traume- og Torturoverlevende i Region Syddanmark.

”Dengang interesserede jeg mig for det kollektive traume som konsekvens af krig, men via mit frivillige arbejde fandt jeg ud af, at jeg var god til at arbejde med præcis det samme på individuelt plan,” siger Britt, som opdagede en ny side af sig selv i de svære samtaler.

At være der, hvor det er sværest

Derfor blev det i stedet en tur tilbage på skolebænken, denne gang til uddannelsen som socialrådgiver. Imens Britt sad med sin afsluttende bachelor i forsommeren, kom en kollega ind med et jobopslag, der indeholdt både det at arbejde med PTSD-ramte og interessen for det militære. Stillingen var nyoprettet som såkaldt brobygger i Veterancentret, hvor man skulle arbejde forrest i felten med veteraner, der har brug for akut hjælp.

”Det interesserede mig straks, at det var et akut beredskab, fordi der er så meget personlig kontakt. Det er et sted, hvor man virkelig kan skabe udvikling lige der, hvor det er allersværest. Omvendt at der i det øjeblik også er en vilje,

fordi vedkommende er klar over, at han eller hun har brug for hjælp og har søgt den,” siger Britt, der godt kan lide, at jobbet er uforudsigeligt, og at hun ikke ved, hvad der sker i morgen, når hun møder ind.

Det kunne være en mail med et navn og et nummer på en veteran kaldet Kenneth, som har henvendt sig på Veterancentrets døgntelefon i den sene aften, og som har brug for en samtale allerede næste morgen i sit hjem. Her kører Britt ud og afdækker, hvor Kenneths liv er gået skævt.

”Han har måske et stigende misbrug, måske er han og kærstenen gået fra hinanden, og han kan ikke overskue tingene længere. Han har mistet sit job, og han formår ikke at holde struktur i hverdagen uden det. Nu står han over for at blive sat på gaden, fordi han ikke har betalt huslejen. Her handler det om at bryde tingene ned i bidder: Hvad er det mest akutte lige nu?”, siger Britt.

Små skridt fremad

I sådanne tilfælde handler det om at få Kenneth til at begynde på et afrusningsforløb, mens Britt som bisidder taler med boligsekskabet om at få udsættelse på huslejen, søger legater for at bedre den økonomiske situation eller kontakter kommunen, hvis Kenneth har en sagsbehandler der. Der er mange folk og interesser rundt om den enkelte veteran, og det er der, tanken om en brobygger-funktion kommer ind.

”Her har vi kontakten med alle, så vi kan koordinere og sikre, at de mange indsatser i stat og kommune løber parallelt og samtidig ikke kræver for meget af Kenneth på én gang.”

Det kan måske virke kaotisk at skulle jonglere med mange

forskellige problemstillinger og finde den første trædesten videre, men det ser Britt som en spændende udfordring.

”Det øjeblik, jeg bedst kan lide i mit job, er i udredningen, hvor man er fuldstændig optaget af at få kortlagt veteranens udfordringer og finde ud af, hvad der virker. Der er også noget glæde i det øjeblik, hvor Kenneth oplever at blive hørt, og det giver en enorm selvtilfredshed.”

Folks eget valg

I begyndelsen af et forløb kan en brobygger i Veterancentret være i kontakt med veteranen dagligt, men over tid mindskes det, i takt med at indsatsen ændres, fordi opgaverne bliver nogle andre. Så overdrager Britt Kenneth til en af sine kollegaer i Veterancentret eller skaber forbindelse til andre samarbejdspartnere, som fortsætter arbejdet for at få Kenneth i den bedre retning.

”Som socialrådgiver har jeg et menneskesyn og en faglig identitet, der er baseret på at hjælpe med at skabe positive fremskridt, og det giver rigtig meget energi og tilfredshed at hjælpe folk godt på vej.”

Ulempen ved at være forpost som Britt og de andre brobyggere kan være, at historien om eksempelvis Kenneth forbliver en historie uden en egentlig lykkelig slutning – måske fordi hans problemer er så komplekse, at de vender tilbage.

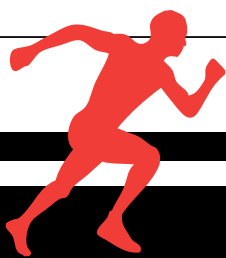
”Det er vigtigt at huske på, at det er deres liv og deres valg. Jeg kan hjælpe med nogle ting, men jeg vil ikke leve deres liv eller træffe deres valg. Og derfor passer jeg på med ikke at tage deres skæbne på mig.” ■

BRITT

2008	Cand.mag. i Historie, Syddansk Universitet, Odense
2009-2010	Forskningsassistent ved Forsvarsakademiets Center For Militærhistorie
2009-2013	Frivillig tovholder, Afdeling for Traume og Torturoverlevende, Region Syddanmark
2014-2017	Socialrådgiver, University College Lillebælt
2016-	Frivillig, Afdeling for Traume og Torturoverlevende
2017-	Brobygger ved Veterancentret Region Syddanmark

BROBYGGERFUNKTIONEN

- Brobyggerne skal primært være tilknyttet veteraner, der har akutte og komplekse sager i kortere perioder i modsætning til Veterancentrets medarbejdere, der arbejder med enkeltsgager i længere forløb.
- Brobyggerne skal bygge bro mellem Veterancentrets beredskab og indsatser, der kan ligge i kommunalt, statsligt eller frivilligt regi.
- Brobyggerne skal også udvikle løsninger i veteranens netværk, så det i højere grad end nu bliver inddraget.
- Brobyggerfunktionen er etableret i 2017 på baggrund af et forslag fra Dansk Folkeparti.

Løbetræning med fartleg

Løb kan forbedre konditionen, evnen til at restituere samt evnen til at akklimatisere til et varmere klima. En forbedret kondition kan positivt relateres til sundhed. Løbetræningen understøtter Forsvarets Basiskrav.

I alt 21 minutters løb. Forsøg at holde samme hastighed på alle intervaller med højt tempo og kom helt ned i fart under meget let løb/gang. Ideelt udføres programmet 2-3 gange om ugen.

Programmet bør udføres i løbesko for at mindske belastning på ankler og knæ, men kan fint udføres i uniformsbukser og T-shirt. Efter endt træning påtages en tør T-shirt, drik lidt vand, tag et stykke frugt og så tilbage til andre gøremål.

Løbetræningen består af:

- 5 minutters let løb/gang
- 2 minutters løb i højt tempo
- 5 minutters let løb/gang
- 2 minutters løb i højt tempo
- 5 minutters let løb/gang
- 2 minutters løb i højt tempo

God fornøjelse!

Danmarks medaljer til Invictus Games 2017:

- Guld til Danmark i kørestolsrugby
- Guld til Caroline Bonde i ergometer-roning
- Guld til Kristian Ravnholt i bueskydning (recurve)
- Bronze til Pierre Skovgaard og Glen Mac Jobson i Jaguar Land Rover Driving Challenge
- Bronze til Sonni Peter Bendix Engmann i bueskydning (compound)

Guldmedaljer til Caroline Bonde i roning, Kristian Ravnholt i bueskydning og til det danske hold i kørestolsrugby samt bronzemedaljer til Sonni Engmann i bueskydning og Pierre Skovgaard og Glen Mac Jobson i driving challenge var de sportslige højdepunkter ved Invictus Games. Men alle deltagerne vandt personlige sejre ved at stille op i stævnet uanset de sportslige resultater.

Eric Larsen svømmer. Før Eric Larsen kunne hoppe i bassinet måtte han overvinde sin nervøsitet over at skulle konkurrere på det fyldte svømmestadium. At han kunne det har været med til at flytte hans tro på egne evner. Nu vil han gerne hjælpe andre skadede veteraner til den samme slags oplevelser.

NU VIL JEG GERNE GIVE TILBAGE

Eric Larsen og Jesper Buhl kom hjem fra Invictus Games i Toronto uden medaljer. Men de to veteraner høstede fantastiske oplevelser, og de har fået en ny tro på deres egne muligheder og evner på trods af deres skader.

TEKST OG FOTO: ANDERS V. FRIDBERG / VFK

INVICTUS GAMES

Sportsligt set var Invictus Games 2017 ikke nogen succes for Jesper Buhl.

Veteranen fra Høvelte blev ramt af en fiberskade få meter inde i sit indledende heat i 100 meter løb. Jesper kæmpede sig i mål trods smerter. Men han sluttede flere sekunder efter sine konkurrenter, og han nåede ikke at sætte den gode tid, som han havde håbet på.

Alligevel står turen til Canada tilbage som en stor positiv oplevelse for den PTSD-ramte veteran.

"Jeg har fundet ud af, at jeg ikke bare er tabt. At jeg stadig kan, når jeg skal. Jeg har gået og sagt, at jeg ingenting kan. Men det passer jo ikke. Selv om man har PTSD, så behøver man ikke sidde i et hjørne og have ondt af sig selv. Man kan godt. Det kræver bare lidt hjælp og en lille indsats," fastslår Jesper Buhl.

Med tre velgennemførte heats i svømme-konkurrencerne havde Eric Larsen større sportslig succes end Jesper Buhl. Men tiderne fra svømmebassinet fylder ikke meget i forhold til den personlige succes, han oplevede ved overhovedet at turde konkurrere i et fyldt svømmestadion. Eller den succes han oplevede ved som eneste dansker at spille en stor rolle på et internationalt hold i siddende volleyball.

"Jeg har fået tanket en enorm portion selvværd og selvtillid op. Jeg har en helt anden tro på mig selv, og der er flere på veteranhjemmet på Frederiksberg, der siger, at jeg har fået et helt andet liv i øjnene, efter at jeg er kommet hjem," fortæller han.

På legenes sidste dag besøgte forsvarschef, general Bjørn Bissrup den danske lejr. Han så det danske hold i kørestolsbasket tabe semifinalen til USA og kampen om bronzemedaljerne til Storbritannien.

"Det havde været sjovt, hvis vi havde vundet. Men det betyder ikke noget for oplev-

elsen. Det er fantastisk at se, hvordan deltagerne er en stor familie, der støtter hinanden. Jeg har talt med flere af atleterne, og en af dem fortalte mig, at da han begyndte på træningen til det her, var det første gang i tre år, at han kom ud af sin lejlighed, så jeg tror virkelig på, at det her hjælper dem," siger forsvarschefen.

Efter hjemkomsten fra Toronto har deltagerne fået besked på at sætte sig nye målsætninger, så det positive udbytte fra Invictus Games-projektet ikke glider ud i ingenting. Det har både Jesper Buhl og Eric Larsen taget til sig. Jesper Buhl vil kaste sig over nye sportsgrene, som igen vil flytte hans grænser.

"Jeg skal lave noget diskoskast og powerlifting. Jeg er lille, men hvorfor skulle jeg ikke kunne det. Jeg skal bare overbevise mig selv om, at jeg kan, og stille større og hårdere krav til mig selv. Jeg ved ikke, om jeg kommer til Invictus Games igen, men jeg vil bare yde mit bedste for at

viser, at jeg godt kan," siger Jesper Buhl.

Eric Larsen er begyndt at træne i en sitting volleyball-klub i København. Noget, der havde været utænkeligt for ham før Invictus Games-projektet. Og han er ved at undersøge, hvordan han kan komme til at bruge sine kræfter og erfaringer i et af idrætsprojekterne for skadede veteraner.

"Det er en anden vinkel, jeg har fået på det, efter at jeg er kommet hjem. At give noget tilbage, når man er kommet ud på den anden side. Så jeg tænker på, om jeg gennem Soldaterprojektet eller noget tilsvarende kan gøre noget for mig selv, men også gøre noget for nogle andre," siger Eric Larsen.

Der er Invictus Games i Sydney i Australien i efteråret 2018. Det er endnu ikke besluttet, om Danmark deltager. Veteraner med fysiske eller psykiske skader kan gennem Forsvarets Paraidrætsprojekt få hjælp til at komme i gang med at dyrke idræt. ■

INTERVIEW

Peter Berthelsen har været udsendt på internationale missioner tre gange, ISAF hold 1, hold 8 og hold 14.

"I dag ser jeg tilbage på tre meget forskellige udsendelser, og jeg ville ikke undvære nogen af dem. Hold 1 var den mission, som alle gerne ville med på. Så kunne du ligesom sætte 'hak' ved det. Jeg plejer at kalde Hold 1 for ren 'cowboy-og-indianere'.

Hold 8 var en helt anden og barsk oplevelse. Det var utroligt hårdt psykisk. Her fik vi 'lov til at smage på bomberne'. Mens Hold 14 var en meget mere politisk udsendelse, hvor vi skulle støtte og være mentorer. Her skulle vi virkelig holde tungen lige i munden i forhold til det politiske uro, der var derhjemme med hensyn til vores mission i Afghanistan. Der var meget fokus på, at vi snart skulle overdrage til afghanerne. Især turen med ISAF Hold 8 var ikke specielt behagelig, men det pres, man er udsat for, er også med til at forme dig. Når du ser nogle grimme ting, får du også et helt andet syn på livet, kammeratskaber. Selvfølgelig ville jeg gerne have været de døde og sårede foruden, men hvis du ser holistisk på det, har det formet mig til den, jeg er i dag."

Long Range Solutions

Long Range Solutions afholder kurser i skydning og konkurrencer i riffelskydning.

Peter Berthelsen har desuden fungeret som underviser for medlemmer af udenlandske antiterrorkorps.

Tester jagtudstyr for producenter af for eksempel rifler og optiske sigter.

Peter Berthelsen

Alder: 33 år

CV

Indehaver af Long Range Solutions, der tilbyder kurser i finskydning.

2011-2017 Sergent, NK, finskytte ved Jydske Dragonregiment (p.t. tjenestefri uden løn)

2008: Sergentskolen, Sønderborg.

2003: Konstabelev, 3. GHR opklaringsbataljonen, Almegaards Kaserne, Bornholm.

Udsendt med ISAF Hold 1, 8 og 14 til Afghanistan.

Fra finskytte til iværksætter

Peter Berthelsen fik efter 14 år i Hæren lyst til at afprøve sin iværksættertrang på den anden side af 'hegnet'. I dag – to år senere – har han med Long Range Solutions skabt en spirende forretning, hvor han underviser i finskydning. Blandt kursisterne er både ambitiøse jægere og udenlandske antiterrorkorps.

AF LARS BO AXELHOLM FOTO: SARA SKYTTE

ENERGI

"Jeg nyder min frihed som selvstændig, men savner det unikke kammeratskab, som du kun finder i Forsvaret," siger sergent, finskytte og iværksætter Peter Berthelsen.

"Som iværksætter er du din egen herre. Du bestemmer selv, om du vil arbejde hjemmefra, holde tidligt fri eller sidde til langt ud på natten. Til gengæld er der altså ikke et hav af kolleger fra regimentet til at sludre med over frokosten."

Det var flere år med nedskæringer, øget arbejdspress, kombineret med trangen til at skabe noget fra bunden, der fik Peter Berthelsen til at søge om tjenestefri uden løn – i Forsvaret bare kaldet TUL.

"Det var absolut ikke en grim skilsmisse. For mig var tiden kommet til at prøve det civile. Forsvaret er et godt sted at arbejde, det vil jeg gerne understrege, men jeg tog TUL for at finde ud af, om græsset nu også er grønnere på den anden side af hegnet," siger han.

Vi sidder ved iværksætterens spisebord, hvor der bliver disket op med både kaffe og wienerbrød. I dag bliver der knoklet bag den bærbare computer i hjemmet i Nykøbing Falster, men når der skal skydes med skarpt og undervises, anvender Long Range Solution skydebaner og terræn i Danmark, Sverige, Norge og Østeuropa. Der er meget få skydebaner i Danmark, hvor man kan nå ud på de distancer, over 500 meter som Peter Berthelsen underviser sine kunder på. Derfor bliver der tit kigget mod udlandet, når der skal arrangeres kurser.

Vil lære fra sig

Det er to år siden, at Peter Berthelsen besluttede sig for at afprøve sin idé om at blive selvstændig. Som finskytte med flere internationale missioner på kontoen mente han, at der var basis for at tilbyde kurser i skydning.

"Gennem min uddannelse som finskytte har jeg udviklet en stor passion for skydning, det kan slet ikke undgås, og den passion vil jeg gerne give videre. Jeg mente, jeg kunne se, at de civile jægere ville kunne lære noget af det, som jeg kan. For mig var det klokkeklart win-win for alle parter, og derfor startede jeg Long Range Solutions."

I første omgang blev Peter Berthelsen og hans idé om at tilbyde kurser i finskydning mødt af skepsis hos kollegerne i Forsvaret.

"Jeg syntes, jeg kunne høre i krogene, at 'den idé nok ikke ville holde særligt længe'. Jeg tror såmænd ikke, at det var ond vilje, men nok snarere vores danske mentalitet med, at vi er lidt bange for at tage chancer og skabe nye forretninger. Men i dag er der altså mindst seks virksomheder, der tilbyder skydekurser, som vi gør, så jeg så rigtigt," siger Peter Berthelsen.

Jægerens udfordringer

Han forklarer, at udfordringen for danske jægere er, at de mangler kendskab til de grundlæggende principper for præcisionskydning. Alle de faktorer, som påvirker kuglen, fra den forlader riflens munding til den rammer målet. Vind, temperaturer, lufttryk, fugtighed, spin drift (projektilet drejer rundt om sig selv og bringer derved sig selv ud af kurs, red.) BC-værdier (Ballistisk Koefficient, red.) og endda Jordens rotation spiller en rolle i præcisionskydning.

"Mine typiske kunder er jægere, der gerne vil være bedre til langdistancejagt. Det er meget populært at rejse til for eksempel New Zealand eller Rusland for at prøve kræfter med jagt i bjergene, hvor man kan skyde en tahr eller en gemse. Men her er du ofte ude på distancer på 300-400 meter eller længere, og så har du brug for at have styr på din langdistanceskydning."

I dag afholder Long Range Solutions derfor kurser for jægere på tre niveauer.

På det første trin gælder det om grundlæggende færdigheder og skydning på 540 meter, mens kursisterne på næste niveau skal lære at samarbejde om skydningen ud til 700 meter. På det højeste niveau skydes der helt ud til +1.000 meter.

"På det højeste niveau underviser vi endda i, hvordan Jordens rotation påvirker din skydning. Og der slutter rejsen for vores vedkommende – vi har sået frøene, og så er det skyttens egen rejse derfra," siger Peter Berthelsen.

Kompetencer fra Forsvaret er universelle

Som uddannet finskytte kan Peter Berthelsen udnytte sine skydefærdigheder, når han underviser kunderne i Long Range Soluti-

ons. Men der er mange andre kompetencer fra Forsvaret, som man kan bruge på den anden side af hegnet.

"Mange soldater siger, at deres kompetencer ikke kan bruges i det civile, men det passer ikke. Du skal bare 'dreje lidt på kontakten', som jeg kalder det. Som finskytte er du trænet i at ligge og observere i lang tid, men hvis du lige vender den evne lidt om,

så har du faktisk en stærk evne til at iagttage, hvem du for eksempel sidder over for ved et forretningsmøde. På samme måde hvis du har overstået en hård øvelse, som for eksempel en REX-tur (hård værnepligtsøvelse, red.). Det giver selvtillid, og netop selvtillid er en uvurderlig kompetence, som du får i Forsvaret. Du oparbejder en evne til at gå forrest, og det er værdifuldt i det private erhvervsliv. Hvis du er faglig dygtig og ikke er bange for at gå forrest, så vil mennesker også følge dig," siger Peter Berthelsen.

"På sergentskolen lærer du at læse op på ting, for at du kan uddanne andre. Du slår op i en lille rød bog, hvad der gælder af sikkerhedsregler for et bestemt våben. Det er selvfølgelig en meget konkret opgave, der har med skydning at gøre, men i virkeligheden tilegner du dig jo ny viden, og styrker din evne til at researche. Evnen til at læse op og tillægge dig selv ny viden er guld værd i det private."

Ikke kun for befalingsmænd

Peter Berthelsen peger på, at man ikke behøver at have rang af befalingsmand eller officer, før man kan være en god ressource for det private erhvervsliv.

"Selvfølgelig giver det noget at komme med en mellemlæderuddannelse, men min pointe er, at det ikke er altafgørende for din videre færd i det civile. Mange konstabler går rundt og tror, at de absolut skal være sergenter eller oversergenter, for at de kan bruges i det civile, men det holder slet ikke. Du må endelig ikke tro, at du ikke kan bruges i det civile, for herude kigger de først og fremmest på din faglighed og personlighed, og ikke så meget på, om du har haft den ene eller den anden rang," siger han.

Så hvor et væld af kompetencer fra mange år i Forsvaret er gangbare i det civile, så er der alligevel 'egenskaber', som Peter Berthelsen har måttet lægge på hylden.

"Der er en speciel jargon i Forsvaret, som ikke dur ude i det civile. Du taler altså lidt anderledes til kunder, end du gør til rekrutter," siger Peter Berthelsen med et stort grin. ■

Du må endelig ikke tro, at du ikke kan bruges i det civile, for herude kigger de først og fremmest på din faglighed og personlighed, og ikke så meget på, om du har haft den ene eller den anden rang"

Peter Berthelsen

EN ANDEN VERDEN

GODE VARSLER SKULLE SIKRE SEJREN

I verdenshistoriens første kendte bog om militærstrategi advarer forfatteren, den kinesiske filosof Sun Tzu, mod, at feltherren lader sig påvirke af tro på gunstige tegn fra de højere magter: "Forbyd brugen af spådomme og varsler, og bekæmp overtroisk tvivl," skrev han. Men ikke alle militære ledere har fulgt dette råd.

HØNS FORUDSAGDE NEDERLAG

Romerne i Republikkens tid (omkring 500 – 31 f.k.) var ikke enige med Sun Tzu. De mente, at det var uklogt at gå imod et dårligt varsel. Den romerske konsul Publius Claudius Pulcher blev i 249 f.kr. anklaget for ugudelighed, fordi han før et søslag mod Roms ærkefjende fra Kartago havde ignoreret et uheldigt varsel. Inden han skulle angribe fjenden, bad Pulcher sine præster om at foretage ritualer med de

hellige høns. Det gik ud på, at hønsene fik serveret nogle korn, og hvis de spiste dem, var det et godt tegn, men hvis ikke, skulle man afbryde sit forehavende. Hønsene på skibet ville intet spise, og det fik Pulcher til at miste besindelsen. Han kylede hønsene i havet med ordene: "Hvis ikke de vil spise, må de drikke!". Pulcher ville overraske den kartagiske flåde i haven i Drepana på det

vestlige Sicilien, men fjenden opdagede de romerske skibe og slap ud af haven. Derefter gik de til modangreb, og romerne mistede 93 ud af 120 skibe. Efter slaget blev Claudius Pulcher slæbt i retten og dømt for inkompetence og helligbrøde og skal kort tid derefter have begået selvmord.

MANDAG ER EN GUNSTIG DAG

I det mægtige vestafrikanske Ashantirige kunne de godt have haft brug for Sun Tzus gode råd, da deres hære i 1820'erne skulle kæmpe mod de danske og britiske kystforter og deres lokale allierede. Ashantihærens førere lod sig nemlig styre af en kalender med gunstige og ugunstige dage, som også fjenden kendte. I august 1826 havde både den dansk-britiske-afrikanske koalition og Ashantiriget mobiliseret hære på over 10.000 mand og var klar til den afgørende styrkeprøve, efter at parterne havde vundet hver et slag i krigen, som havde varet siden

1823. Den britiske øverstkommanderende, oberst Purdon, rykkede fra kysten og omkring 30 kilometer ind i landet og slog lejr ved Dodowa på en græsslette med godt udsyn til alle sider. Nu kunne han afvente fjenden, og fra ashantikalenderen kunne han regne ud, hvornår de ville angribe. Derfor kunne han tage det roligt, da sshantihæren kom til syne om søndagen, for det var ifølge sshantikalenderen en meget ugunstig dag for militære operationer. Han vidste til gengæld, at de skulle stå klar i slagorden næste morgen, da det var ugens mest gunstige dag. Ganske rigtigt marcherede

ashantihæren frem mod koalitionsstyrken næste morgen klokken 09.30. Selv om den var forudsigelig, var ashantihæren dog en farlig modstander, og ashantikrigernes voldsomme indledende angreb var tæt på at afgøre slaget. Men de kunne ikke overvinde kernen af koalitionsstyrken, der af danskerne og briterne var udrustet med bedre skydevåben og havde kanoner og raketter. I de efterfølgende krige mellem Storbritannien og Ashantiriget fortsatte briterne med at udnytte ashantikalenderen og angreb ofte ashantierne om søndagen.

MYSTISK REKORD I BAGHOLD

I den sydvietnamesiske hær burde man nok have kendt til Sun Tzu's løftede pegefinger mod at få råd fra den spirituelle verden. Alligevel benyttede mange højtstående officerer sig af sandsigersker til at vejlede dem om militære spørgsmål. En af de mere talentfulde sydvietnamesiske officerer var general Hieu, der ifølge en biografi om hans militære karriere mange gange stødte på kolleger, som lyttede for meget til sandsigersker. Et særligt grelt tilfælde var han ude for, mens han som oberst i 1965 var stabschef i II Korps og havde travlt med bekæmpe oprørerne fra Den nationale front for befrielsen af Sydvietnam. Det undrede ham meget, at den 25. infanteridivision konstant faldt i baghold. Han undersøgte sagen nærmere og fandt ud af, at infanteridivisionens chef, generalmajor Lu Lan, meget ofte konsulterede en sandsigerske om alt fra heldige og uheldige dage til at begynde en operation på, til hvilken retning divisionen skulle bevæge

sig i. Om nord, syd, øst eller vest passede med hans horoskop. Det viste sig ovenikøbet, at generalmajor Lu Lans sandsigerske var en muldvarp, der var i ledtog med det nordvietnamesiske styre i Hanoi, som prøvede at lave en kommunistisk magtovertagelse i Sydvietnam og støttede oprørerne.

Oberst Hieu og den amerikanske seniorrådgiver oberst Theodore Mataxis kontaktede CIA, der fik sat en stopper for strømmen af dårlige råd fra sandsigersken. Det fik 25. infanteridivisions "sorte uheld" til at forsvinde.

LIVE-VIDEO I AL SLAGS VEJR

OVERVÅGNING: Det kan snart være fortid, at "bad guys" kan føle sig nogenlunde sikre på ikke at blive skygget fra oven, hvis der er tunge skyer eller støv. Det amerikanske forsvars udviklingsafdeling DARPA har nemlig udviklet og afprøvet et nyt sensorsystem, der kan vise højopløselig live-video af jordoverfladen selv igennem skyer: Systemet baserer sig på EHF (Extremely High Frequency) og målet er, at det skal give et lige så detaljeret billede, som de eksisterende infrarøde og elektrooptiske sensorer giver i klart vejr. Sensoren kaldes Video Synthetic Aperture Radar og skal med tiden kunne blive kompakt nok til at kunne være i de almindelige gimbal (slingrebøjle) som allerede anvendes på fly og helikoptere. ■ Foto: DARPA Photo Illustration /RD

SPØRGSMÅL & SVAR

Hvad gør du på en almindelig arbejdsdag, som dine civile bekendte ikke gør?

Jeg kører i en firmabil med 1.500 hestekræfter (kampvogn).

EG, konstabel,
Kampvognshjælper, JDR:

I forhold til mine civile kammerater, der i høj grad er studerende, så har jeg mere ansvar og skal tænke over, hvilke konsekvenser mine handlinger har for mine kollegaer. Derhjemme skal mine kammerater tænke på sig selv, sørge for sig selv, og hvordan de kommer frem.

Mads
sergent, IGR, Skive

Vi dyrker motion i arbejdstiden. På mandag skal vi løbe, imens vi synger 'Nu falmer skoven trindt om land'. Dét tror jeg ikke sker i det civile.

Olsen,
overkonstabel i Deployable Communication Module, CIS-bataljonen, Haderslev

